

Jul i Thy

83. årgang

2013

83. årgang

Kan & Vil

Vi samarbejder med alle, der Kan & Vil!
Uanset om det gælder den lille privatkunde,
sportsklubben, der søger sponsorstøtte,

eller som økonomisk sparringspartner for
erhvervsvirksomheder. Og så er vi lokale!
Velkommen i Sparekassen Thy!

løve apoteket

Sydhavnsvej 11 · 7700 Thisted
Tlf. 9792 0488
www.thisted-loeve.netapotek.dk
Drive in service

Hudklinikken i Thisted Jydsk Lasercenter

v/ Speciallæge Uffe Gjede
Tlf. 9792 6700 · www.jydsklasercenter.dk

Thisted Y's Mens Genbrug
Lerpyttervej 23A
Tlf. 2396 7337

SMID IKKE GODE TING VÆK!

Y's Mens Genbrug henter gerne møbler og andet brugbart hver mandag.

Butikken er åben torsdag-fredag kl. 14.30-17.00. Lørdag kl. 10.00-12.00

JUL I THY

2013

83. ÅRGANG

UDGIVET AF
ERIK A. LAURIDSEN OG JØRGEN MILTERSEN, THISTED

Forhandles uden for Thy, Han Herred og Mors af
DBK Bog-distribution, Mimersvej 4, 4600 Køge

JUL I THY

83. ÅRGANG

Redaktion: Jørgen Miltersen, Hanstholmvej 63, Tved, 7700 Thisted. Tlf. 9798 1585.

E-mail: miltved@mail.dk

Distribution og salg: Erik A. Lauridsen, Limfjordsvej 20, 7700 Thisted. Tlf. 9792 0175.

E-mail: e.a.lauridsen@mvbmail.dk

Indholdsfortegnelse:

Gensyn med Limfjorden.....	3
<i>Af Poul Holm Bangsgaard og Ida Bangsgaard</i>	
Jettes rejse til Agger	7
<i>Af Klaus Madsen, Thisted</i>	
Bedstemors erindringer.....	15
<i>Ved Gudrun Margrethe Møller</i>	
Koreakrigen hjalp os frem	21
<i>Af John Mehr, Virginia, USA</i>	
Kristen først – socialist så	25
<i>Af Jan Morell, Risskov</i>	
Købmandsbutikken i Kjelstrup	29
<i>Af Karen Toft</i>	
Dagliglivet under krigen.....	37
<i>Af Lissi Ringgaard, Silkeborg</i>	
Tog beskudt	42
<i>Af Severin Nielsen ved Sigrid Kloster</i>	
Med børn og bil i Afrika.....	45
<i>Af familien Larsen, Thisted</i>	
Sanktjörgenbjergssang	49
<i>Af forfatteren Søren Sørensen, Vedbæk</i>	
Fra Det gamle Album	51
KFUM-spejderne fylder 50 år	69
Fra redaktionen	70

Forsidemotiv:

Julestemning på Store Torv i Thisted.
Efter oliemaleri 1934 af Henning Jensen

Grafisk tilrettelæggelse: Karin S. Fredsøe, Tilde Grafisk.

Eftertryk ikke tilladt

Dantryk-Hurup A/S

ISBN 978-87-85131-30-0

Gensyn med Limfjorden

Poul Holm Bangsgaard og familie har været på erindringsrundtur omkring Limfjorden. Billederne har Ida Vinsten Bangsgaard stået for.

Der ligger den så – Limfjorden – på en gang gammel og velkendt; men også fyldt med fremmede og ukendte steder. Når man er vokset op i Thisted og har leget i byens baggårde og gået gader og stræder tynde i sine første 20 år, så er der ikke så lidt at knytte erindringen til. Foruden byen var der de nærmeste omgivelser for ikke at tale om hele Thy. Sommerhuset i Klitmøller fyldte meget i vores familieliv, lige fra min far overtog det i 1949. Man kunne også gå på drengetur langs fjorden til Vilsund over Silstrup. Min morfar ejede en overgang Silstrupgård.

Men der står nu også mange spørgsmål tilbage, hvis man skal prøve at gå 50-60 år tilbage i tiden. I selv så kendte omgivelser. Hvem var det nu blandt fiskehandlerne på havnen, man skulle huske at købe rødspætte ved? Hvad hed han egentlig, ham man skulle købe fiskesennep hos, når menuen stod på kogt torsk? Jeg husker stadig det smeld, det gav, når han strammede og slap elastikken mod det pergamentpapir, der var lagt over sennep i det medbragte krus. Den dag i dag er

det ikke muligt at indtage fiskesennep uden at høre sennepskværnen male, siddende i en stue, der dufter af friskmalet sennep og med vægge prydet af billeder med sennepsmanden som bjergbestiger i det sydlige Europa.

Til trods for Thisted Brednings centrale placering, må et gensyn med Limfjorden som sådan siges at være noget mere omfattende.

Her er det så heldigt, at min kones morfar var møller i Tøving på Mors. Det var i de tider, hvor der i Tøving var brugs, Tatol og købmand Ingrid – og så var der mekanikeren og skolen. Min kone husker morfaderens arkæologiske interesser og hans citater fra »Terje Vigen«. Der var også cykelturene til badestranden ved Alsted og den gode fuldkornshvede, der kunne hjembringes længe før, det havde fundet indpas i danskernes brødsdag. Så var der jo også lige Hanklit og Salgjerhøj, hvorfra der er et fint udsyn mod Thisted.

I 2011 udkom Hans Edvard Nørregård-Nielsen og Kirsten Kleins store tobindsværk »Limfjorden« og dertil den supplerende film »Min Dal«, hvor fjorden opleves til søs.

På denne baggrund valgte min kone og jeg i juli 2012 at køre Limfjorden rundt på fire dage. Det viste sig at blive til 800 km med overnatning i Hurup, Hals og Feggesund. Kulinarisk viste det sig i øvrigt også som noget af en odysse med start på det tidligere afholdshotel i Jernbanegadegade i Hurup. Her i 2012 kunne de møde os med rørt torsk med kapers og dild, cappacio af røget krondyrkølle og duet af oksemørbrad og lammekrone med tilhørende vine. Det ville mine afdøde forældre aldrig have troet muligt på Jernbanegade i Hurup.

Det var helt godt at komme ned på jorden igen med egne frikadeller på campingpladsen i Hals og at slutte med stegte ål med hvide kartofler og persillesovs på Feggesund Færgetro. Her har der været kro i 400 år, og det kan man godt forstå, for her har de foruden ålne færgefarten, Feggeklit med Kong Fegge og et værelse, hvorfra der er udsigt til sæler og forbigående skibe og med morgenlyde fra måger og strandskader.

Vi havde i øvrigt hjemmefra indtegnet en rute, så vi i det store hele kunne komme Limfjorden rundt på de fire dage. Vejret afholdt os

Johannes Buchholtz's hus i museumshaven i Struer.

fra et besøg på Livø, men derudover blev det til ikke så få øhop og mindeværdige ture ud i hjørner som Hjarbæk Fjord, Harre Vig, Sønder Lem og Dråby Vig.

Hvad står tilbage som højdepunkter?

Vi lagde ud med et besøg i Johannes Buchholtz's hus i Struer. Han var i en årrække trafikassistent ved banen og stiftede i 1929 Struer Museum, hvis leder han var, og hvor han boede, til sin død. Han udgav mere end 30 romaner i årene 1915-39. Et par værker udkom i

Havnen på Venø med den gamle færge.

1944 – fire år efter hans død. At træde ind i Johannes Buchholtz's stuer i dag er som at skrue tiden tilbage til 30'erne. Det var en god start på de mange oplevelser, der skulle vise sig at komme de følgende dage. Omstændighederne ved besøget var med til at gøre oplevelsen til noget ganske særligt. Vi havde uden at tænke over det valgt at begynde rundturen på en mandag. Det er ikke den heldigste dag til museumsbesøg; men miraklernes tid var heldigvis ikke forbi.

Ingen af os havde tidligere været på Venø. En god oplevelse var stilheden ved den gamle kirke og bænkeene ved havnen med den nu oplagte gamle færge. Her var noget, som for første gang slog os, og som skulle vise sig at blive bekræftet de følgende dage: Hvor var alle turisterne henne? Vi havde med visse betænkeligheder valgt rundturen lige i højsæsonen for turisme. Men hvor var de henne? Der var to andre par på havnen i den halve time, hvor vi spiste vores madpakke.

Det skulle vise sig at være et generelt træk ved hele vores rundtur med Nibe, Nykøbing, Glyngøre, Aggersborg, Egholm, Gjøl o.s.v. Masser af plads og ingen ventetid ved færger

Aftenfærgen ved Feggesund.

undervejs. Eneste undtagelser var færgen ved Thyborøn, hvor vi ventede i 20 min., og der var godt med feriegæster på havnen i Hals og kaffedrikkende og isspisende turister på Store Torv i Thisted. Men ellers var det, som om det var uden for sæsonen til trods for, at vi var to uger inde i juli. I Ebeltoft – 15 km fra vores nuværende bopæl – kunne man på det tidspunkt dårligt komme frem for biler og mennesker.

Det blev i øvrigt til ikke så få små færger Limfjorden rundt. Vi gjorde heller ikke noget for at undgå dem: Færge til Venø, Thyborøn,

Den gamle klosterkirke ved Oxholm.

Gangbroen over voldgraven til Spøttrupborg.

Nessund, Fur, Hvalpsund, Hals og den lille færge til Egholm, som lige kunne tage to biler, hvis de ikke var alt for store.

Af højdepunkter var også omvejen, hvis man kan kalde den det, over Doverodde. Det samme kan siges om Frederik d. VII's kanal ved Løgstør. Her var der dog ikke helt mennesketomt. Det forstår man godt med de omgivelser og den historie.

Nibe var med sin kirke, Skomagertorvet og Torvet med Nibe Museum og overfor Torve Cafeen – et godt kaffestop. Al den herlighed havde vi helt for os selv den times tid, vi var i byen.

Dagen efter gjaldt det den anden side af Limfjorden med Gøl og dæmningen over Ulvedybet til Oxholm kirke og Kokkedal slot. Her må man standse og forundres. Derefter til området ved Aggersborg med Kirken, Aggersborggården og voldene fra den ringborg, som for 1000 år siden var Nordeuropas største borg.

Den blev bygget på samme tid som broen ved Ravning over Vejle Ådal.

Den sidste del af dagen gik over Vejlerne til Thisted, Mors rundt og en sidste overnatning ved Feggesund. Sidste dag gik over Nykøbing og Sallingsund til Spøttrup Borg, som det ikke lykkedes Skipper Clement at indtage og som har trodset en omskiftelig tilværelse. Den må siges at være det nærmeste, man kan komme en ægte dansk middelalderborg.

De sidste kilometer af de fire dage Limfjorden rundt gik over Virksund og rundt om Hjarbæk Fjord med besøg hos sjægterne i Hjarbæk havn.

Det store tobinds-værk om Limfjorden viste sig som kærkommen inspiration til en rejse, som samtidig blev vores helt egen. Det gjorde godt med både syn og gensyn.

»Langt højere bjerge - -«, men vi har da heldigvis Limfjordsegnen, og det er nu ikke så værst.

Jettes rejse til Agger blev en smertefuld parentes

Jette skulle i 1950 erstatte en 10-årig pige, der 28. december 1947 omkom ved en ulykke, hvor nytårskyts var årsag til en brand.

Af Klaus Madsen, navnligthy.dk

Jette Aase (Christensen) Rasmussen står der på den blå koppeattest, som amtslæge Lejf Folke 14. juni 1950 udfyldte. Jette Aase hedder nu Bech. Hun husker lidt fra dagen, da hun blev koppevaccineret. Hun husker hun sad højt på en briks. Hun husker hvide forhæng og andre børn. Hun husker ikke, om det var på sygehuset i Vestervig. Det har måske været i amtslægens konsultation i kælderen til amtslægeboligen i Skovgade i Thisted. Attesten blev først udfyldt, efter der ved et eftersyn var konstateret »positivt anslag«.

Jette har koppeattesten som det eneste håndgribelige minde om en tid i Agger. Som 67-årig, 63 år efter at attesten blev udfyldt, stod hun 19. juni 2013 igen i Agger. Foran badhotellet prøvede hun at genkalde Agger-tiden med nogle få stærke glimt i hukommelsen. Med mange spørgsmål, som hun godt ved er svære at få besvaret, og en stærk, men stille vrede over, at hun blev efterladt med en del af barndommen som et sort hul.

Det var en lille pige på fire år, der kom til Agger fra Kirke Helsingør Børnehjem på

Vestsjælland. Hun husker kun, at hun på rejsen fra Sjælland til Thy var ledsaget af en af børnehjemmets ansatte. Hun skulle være barn i hjemmet hos ægteparret Hilda og Henry Kristensen. Det var også en af børnehjemmets ansatte, der tog til Agger for at bringe Jette tilbage efter en mislykket adoption.

Hilda og Henry mistede deres eneste barn, 10-årige Annalise, ved en ulykke 28. december

A.

Koppeattest.

Jette Aase (Christensen) Rasmussen

født den *11-1 1946* i *Robenhavn*

og boende i *Agger*

er den *31-5 1950* vaccineret mod kopper.

Eftersyn den *14-6 1950* viste positivt anslag.

Koppeattesten med parentes om efternavnet Christensen, som Jette skulle have haft.

Lille Pige brændt til Døde ved Eksplosion i Fyrværkeri Frygtelig Ulykke ved Lemvig - Tændstik i Fyrværkerikasse

Lemvig, Mandag. Ved en Eksplosionsulykke hos Købmand Bruun Christensen, Klinkby, blev en lille 10-aarig Pige saa frygtelig forbrændt, at hun i Aftes døde paa Amtssygehuset i Lemvig.

Eksplosionen opstod i en Kasse med Fyrværkerisager. Købmanden var gaaet op i det Loftsværelse, hvor Fyrværkeriet laa, for at give den lille Pige, der var hans Niece, noget.

sine Forældre var paa Besøg hos Købmanden, frygtelig forbrændt og blev indlagt paa Amtssygehuset i Lemvig, hvor hun i Aftes døde.

Vognmand Christensen fik Forbrændinger paa Hænder og Arme og blev ogsaa indlagt, og ogsaa Købmand Christensen blev en Del forbrændt, men blev behandlet af sin egen Læge.

Branden tog et voldsomt Omfang i de mange brandbare Ting, som Loftet var pakket med, der ikke kunde

Reportage om ulykken i Thisted Amts Avis.

Hilda og Henry boede i det lille hvide hus vest for badhotellet. Jette husker blandt andet bageriskorstenen. Bag huset var en stald, hvor Henry havde hestene han kørte med som vognmand.

Annalise fotograferet siddende på signalkanonen i sommeren 1947.

1947. Hans Erik Nørgaard, der er født i 1951, og opvokset i Agger, og stadig bor i byen, kan berette om Hilda og Henry og ulykken.

Hilda gik hjemme og Henry havde en tid en lille vognmandsforretning med et par heste. Han kom senere til at arbejde for Vandbygningsvæsenet.

Hilda og Henry var i julen 1947 på julebesøg hos Hildas søster og svoger, der havde købmandsforretning i Klinkby ved Lemvig. Annalise, som alle i Agger kaldte »Lis«, og hendes far skulle selvfølgelig have nytårsskyts med hjem til nytårsaften i Agger. De gik sammen med svogeren op på loftet, hvor fyrværkeriet var i et loftskammer. Svogeren strøg en tændstik, måske for at skaffe lys eller tænde en cigar. I en avisreportage fra Thisted Amts

Tidende om ulykken står, at han tændte en »tudse«, der knaldede og hoppede og antændte fyrværkerilageret.

På et øjeblik stod købmandsbutikkens loft i flammer. Henry og svogeren skyndte sig ned fra loftet. De troede, at Annalise var kommet med. Det var hun ikke. De løb igen op på det brændende loft, og fik den stærkt forbrændte pige ned fra loftet. Hun kom på Amtssygehuset i Lemvig. Her døde hun om aftenen 28. december. Henry Kristensen og svogeren blev også begge forbrændt og indlagt på amtssygehuset.

Stærkt sammenhold

Agger var et samfund med mange fiskere, og præget af livet og faren ved arbejdet på havet.

Hans Erik Nørgaard.

Der var, og der er stadig, en stærk tradition for sammenhold, også på tværs af familier med tilknytning til Indre Missions bevægelse, og familier der ikke var rodfæstet i Indre Mission. Når ulykker rammer står man sammen.

Ulykken og døden ramte Hilda og Henry Kristensen og hele byen blev en del af sorgen. Da båren med Annalise en kold decemberaften kom til Agger fra Lemvig, samledes Aggers beboere med skolebørnene i spidsen. I Thisted Amts Avis beskrives hvordan lærer Kierkegaard talte, og forsøgte at trøste. Ved begravelsen 2. januar 1948 samlede aggerboerne sig om Hilda og Henry. Børnene fra Agger skole spredte grankviste på vejen, da kisten blev båret til graven på kirkegården øst for kirken.

Snakken gik i Agger. Hilda og Henry havde mistet det bedste og mest værdifulde de havde. Hårdt ramt sad de afmægtige og alene tilbage. Godtroende og velmenende mennesker omkring Hilda og Henry har tænkt, at det kunne være godt, hvis Hilda og Henry fik

et barn til erstatning for Annalise. Derfor kom Jette til Agger. Hun skulle erstatte Annalise.

Eva og Frits Grøn, der er født i 1930 og 1934, kan huske ulykken, og også at Hilda og Henry Kristensen fik Jette. Eva, der i 1950 ekspederede i bageriet, der lå i Agger Badehotels vestlige ende, og var nærmeste nabo til huset, hvor Hilda og Henry boede, husker en lille lyshåret pige, der om eftermiddagen stod ved hushjørnet og ventede på Henry, når han kom hjem fra arbejdet ved Vandbygningsvæsenet. Henry var glad for Jette, og Jette var glad for Henry.

Eva husker også, at Hilda og Henry, inden Jette kom til Agger, havde haft en anden pige, der blev sendt tilbage, fordi Hilda ikke kunne acceptere, at pigen havde lus.

Tilbage til Agger

Jette var i Agger, formentlig i nogle måneder i 1950. Da hun en junidag, 63 år efter, står ved Agger Badehotel og kikker mod øst gennem Agger, får hun øje på et lavt hvidt hus overfor

hotellet. På det, hun husker som et stort mørkt loft over huset, har hun leget, og hun fik at vide, at det måtte hun ikke for »høkerens«. Hun kan huske, at hun kom til at drikke noget petroleum en dag hun legede. Hun kan ikke genkalde ansigterne på Hilda og Henry.

Glimt i Jettes hukommelse bringer billeder af en stor skorsten, en der fløjtede fra et åbent vindue, togskiner og et tog og et tårn.

Hilda og Henrys hus lå helt tæt på badehotellet og bageriet. De flyttede senere til et nyt hus, som de byggede. Jette har fra husets køkken kigget ud på skorstenen og hørt bageren fløjte fra bageriet gennem det åbne vindue. Togs Skinnerne til toget, der bragte materialer fra Vandbygningsvæsenets plads i Agger til hofdebyggeriet var på diget. Tårnet har måske været det gamle radartårn, fra den tyske besættelse, i klitterne syd for Agger.

Hilda og Henry solgte senere huset ved badehotellet, og byggede et nyt. Efter en brand i 1986 blev huset fjernet.

Hilda Kristensen døde 5. maj 1980 og Henry Kristensen døde 13. november 1980.

Umiddelbart husker Jette, at Hilda var ond ved hende. Jette fik skubbet neglebånd hver dag. Når hun skulle spise, sad hun på bænken i køkkenet med hænderne på ryggen og blev madet af Hilda. Når Jette skulle have redt håret »hev og flæde« Hilda i det. Jette skulle gå i det samme tøj som Annalise, men hun måtte ikke lege med Annalises legetøj.

Jette blev aldrig Hilda og Henrys erstatning for Annalise. Jettes ophold i Agger blev blot et nederlag, og derfor endnu en del af deres ulykke.

Yvonne Lund, der er født i 1943, husker Jette. Yvonne besøgte ofte Hilda og Henry. Hun havde de første fire år boet i Agger hos bedsteforældrene, og boede alene med moren, der havde frisørsalon i Holstebro. Yvannes mor var søster til Henry. Allerede da Yvonne var syv år, tog hun ofte selv toget fra Holstebro til Hurrup for at komme på besøg i Agger – altid hos Hilda og morbror Henry.

Med et smil husker hun Henry som »onkel drys«. Når han kom fra arbejde, fik han klude-skoene på, en kop kaffe og en lur på divanen.

Eva og Frits Grøn.

Yvonne Lund.

Yvonne bor nu i Struer, hun er gift med Finn, og de har i mange år haft sommerhus på Klitvej i Agger.

En episode fra tiden, da Jette var hos Hilda og Henry, står klart i Yvones erindring. Hun skulle gå i Brugsen med kontrabogen, og Hilda ville ikke have, at Jette skulle med. Yvonne ville have Jette med, og det endte med, at de hånd i hånd gik i Brugsen.

Yvonne husker, at Hilda ikke behandlede Jette godt. Det var smerteligt, når Jette fik skubbet neglebånd og fik rødt hår.

Jette skulle gå i Annalises tøj, men måtte aldrig komme på hendes værelse, der stod urørt efter ulykken. Hun måtte ikke lege med Annalises legetøj.

Annalise var for Hilda og Henry en engel. I dag kan Yvonne klart se, at det havde Jette ingen mulighed for at leve op til. Hilda magtede det ikke, og det var da også familien, der sørgede for, at Jette blev sendt tilbage.

Nu tænker Yvonne på, at Jette kunne være hendes kusine, hvis adoptionen var lykkedes. Hun har talt med Jette i telefonen, og de har aftalt at mødes.

Et fotografi, hvor Annalise sidder på signalkanonen, gav Jette gåsehud. Pigen med det lyse hår og hårspændet lignede Jette som barn. Tanken, om at hun skulle erstatte Annalise, gør Jette vred. Hun er ikke vred på Hilda og Henry. Det har været et nederlag at sende Jette tilbage. Hun er vred på et system, hvor magtesløse børn er som en klump ler i hænderne på voksne.

Jettes hjem blev børnehjemmet

Børnehjemmet i Kirke Helsingør var godt. Else Marie Petersen var forstander, og hun viede sit liv til børnene. Hun blev aldrig gift.

Jette har haft god kontakt med en god »plejemor«, der forsøgte at adoptere hende. Det satte Jettes mor sig imod.

Da Jette var 7, måske 8 år, blev hun forsøgt adopteret til et Københavnsk direktørpar. Det varede kun en uge. Parret sendte Jette i Tivoli med rigeligt med penge, mens de selv var på arbejde. Det fandt Jette sig ikke i. Hun beklagede sig til direktørparrets rengøringshjælp, og kom igen tilbage til børnehjemmet, hvor hun blev resten af barndommen. Hun skulle ikke mere være voksnes kastebold.

Knus og kram oplevede Jette aldrig som barn. Hun er født på rigshospitalet i januar 1946, af en mor der sendte den nyfødte datter på spædbørnshjemmet Kildevang. Jettes far var tysk officer, og han forlod først Danmark i november 1945. Han blev ved retten i Helsingør dømt til at betale børnebidrag, og betalte til Jettes mor. Jette ved, at han har holdt hende som nyfødt. Gennem foreningen for børn med danske mødre og tyske fædre har hun fået adressen på faren. Hun har aldrig haft mod eller kræfter til at opsøge ham. Moren havde inden Jette blev født fået også en søn med en far,

der var tysk soldat. Den bror har Jette aldrig fundet.

Moren arbejdede i firmaet Chrome og Goldsmidt. Hun døde som 58-årig, da Jette var 25, og Jette arvede en pæn sum penge og en stor garderobe fra en mor, der havde levet helt anonymt i en lille lejlighed. Da hun mødte op i huset, hvor moren havde boet til leje, fortalte udlejeren, at moren levede et meget tilbagetrukket liv, og aldrig havde fortalt om Jette eller broren.

Ingen familie

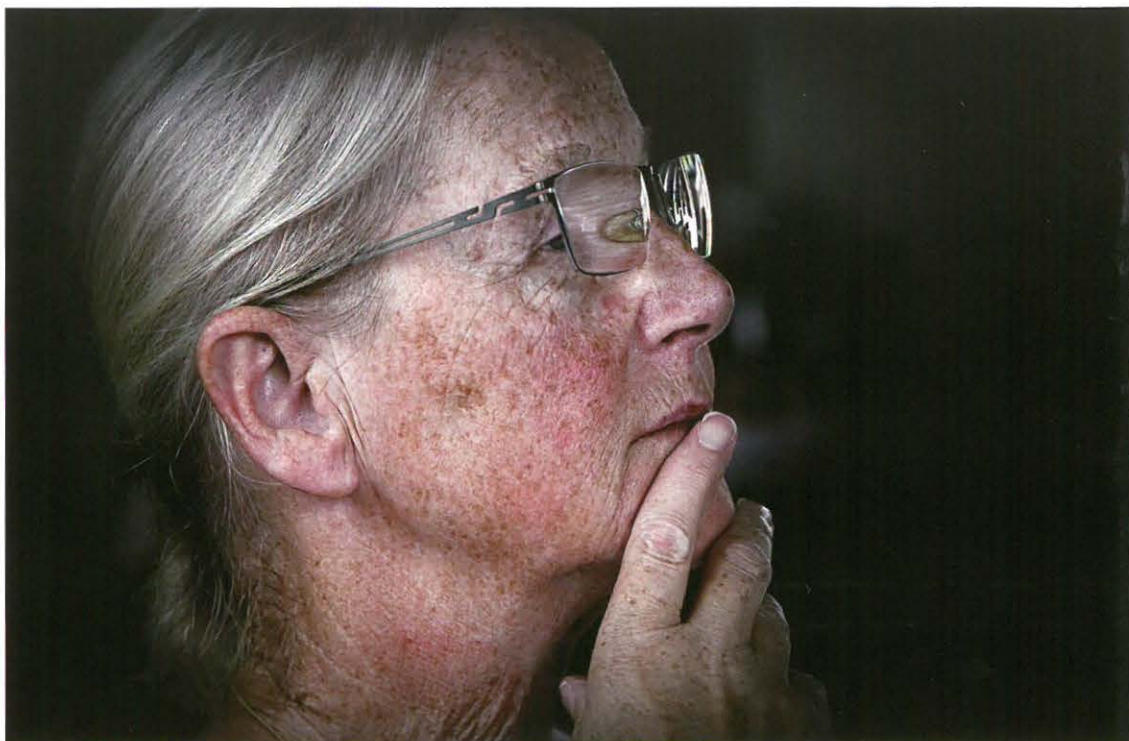
På et tidspunkt opsøgte Jette morens familie. Det var ikke vellykket. Da hun gik fra mødet med familien, havde hun ikke lyst til at komme tilbage.

Jette har et lidt pudsigt skæbnefællesskab med Yvonne Lund. Deres fædre var tyske soldater.

Jette har skabt sig et godt liv på trods af lavt selvværd. Når hun mødte mennesker, der bare

Da Jette så billedet af Annalise på signalkanonen fik hun kuldegysninger - hun kunne se sig selv i Annalise.

Jette Aase Bech.

sagde, at hun så godt ud, havde hun svært ved at tro det. Det har været svært at føle sig elsket.

Hun har arbejdet med gymnastik hele livet, og været en dygtig gymnast. Hun har været en god skytte og instruktør, og hun har, som gymnastikleder og skydeinstruktør, givet mange unge mennesker gode oplevelser og en god start på livet.

Hun var meget ung, da hun fik den første af to sønner. På 26. år er hun gift med Niels Bech.

Hver gang Jette har hørt navnet Agger, kom erindringerne om opholdet. I maj 2013 læste hun i Sparkædens blad Kulør om Ladywalk i Agger. Initiativtager og primusmotor i Aggers succes som næststørste Ladywalkarrangement

er Spar-købmand i Agger Lone Mark. Endnu en gang kom erindringerne, og denne gang fik de Jette til søge videre på nettet. Hun fandt navnligthy.dk og sendte en mail, hvor hun berettede om sin skæbne, og fortalte, at hun for mere end 60 år siden var hos en familie der hed Christensen, der havde mistet deres barn ved en ulykke med nytårsskyts.

Hans Erik Nørgaard blev kontaktet, og han kunne berette om ulykken, snakken i byen og også om en, måske to piger, som Hilda og Henry havde forsøgt at adoptere.

På navnligthy.dk/oversigt/jette kan man høre Jette Aase Bech og Hans Erik Nørgaard fortælle.

Bedstemors erindringer

*Gudrun Margrethe Møller har samlet sin mors erindringer i en bog
Bogen kan købes hos boghandleren eller lånes på biblioteket.*

Min mor, Agnes Møller, født Sørensen, nedskrev sine erindringer efter mange opfordringer fra børn og børnebørn. Hun påbegyndte dem i 1988 og opdaterede efterfølgende i 2004, hvor hun var 95 år gammel. Hun var født den 11. april 1909 og døde den 5. juni 2008 – 99 år gammel og åndsfrisk til det sidste.

Det følgende tekst er uddrag af erindringerne, der er samlet i en bog.

Fra 1. kladdehæfte

Min tilværelse begyndte 11.4.1909 i et lille krumt sted som hed Ryltoft i Faddersbøl, Hundborg Sogn og i en forrygende snestorm, så min bedstemor ikke kunne nå frem før tre dage senere, fordi der var togstandsning. Min bedstemor var bosiddende i Hovsør, det var dengang en lang rejse, som foregik først med sejlbad – der var ingen dæmning mellem Hovsør og Hov – og så med postvogn til Thisted – tog mellem Thisted og Sjørring og igen postvogn til Faddersbøl. Min ældste bror var 12 år. Han og en nabos jævnaldrende datter var bedste hjælp i de dage. Foruden mig var der to

søstre på tre og fem år plus en bror på otte. En bror på 11 var død en måned før min ankomst. Min far var daglejer på Egebaksande, så han var meget lidt hjemme. Det var lange arbejdsdage fra tidlig morgen til sen aften.

Vi boede i Faddersbøl til jeg var fire et halvt år, så det er begrænset, hvad jeg kan huske, men jeg kan huske, at vi var med far ude at slå lyng, og han fandt vild honning til os. Jeg kan huske, vi gik i søndagsskole hos skomagerens. Vi sad i værkstedet og Karen Søndergaard fra Hundborg var søndagsskolelærerinde, og jeg kan huske, vi var til Grundlovsfest i den lille skov ved kanalen. Vi sad i rundkreds på en stor åben plads, syntes jeg dengang, men da jeg så den igen som 21 årig, så den ikke ud af ret meget. Og jeg kan huske, at min søster og jeg fik en stråhat, som vi selv skulle pynte og vi fik et stykke silkebånd hver, og vi gik hen i skoven til en pige, som hed Anne Grethe, som hjalp os.

Da jeg var to år fik jeg en lillebror, Johannes. Han var og er stadigvæk den af mine søskende, jeg har haft mest tilknytning til. Det første

om ham, som står i min erindring er, da han blev vaccineret mod koppe i Jannerup skole, og vi løb hen ad Jannerup vejen for at møde ham og min mor. Han var i brun strikket tøj, og jeg syntes, han var så fin, så fin.

I 1914 købte min far en lille landejendom i Sennels. Han var rejst i forvejen. Min mor og os børn skulle så selv rejse dertil. Det skete med postvogn til Sjørring og så med tog til Thisted, hvor vi blev hentet i en arbejdsvogn med sædefjæl, og skulle så køre de ni kilometer til Sennels. Det var i februar måned, så det var en kold fornøjelse. Da vi kom til vejs ende, var to fætre kommet for også at tage imod os – den ene var soldat.

Det var en lille lavloftet stue, vi kom ind i. Der var bilægger kakkellovn og to senge i flugt med hinanden med halm i – et bord og en fast bänk.

Jeg fyldte fem år et par måneder senere. En nabos datter i samme alder kom op til os. Vi tilbragte dagen med at stikke en strikkepind ned bag bænken ryglæn og fiske nullermænd op.

Kort tid efter fik jeg fåresyge. Min bror var en tur hjemme – han var ellers ude at tjene – han grinede sådan af mig, da jeg stod op. Det kunne jeg ikke forstå. Jeg havde jo så ondt.

I 1916 skulle der bygges nyt stuehus. Der blev lavet beboelse i hønsehuset. Der var trangt med plads. Vi havde da fået en lillebror, så Johannes og jeg, som endnu ikke gik i skole, skulle være i Hovsør hos vor bedstemor så længe. Mor lavede maden over en trefod, så det var besværligt, men gik da. Vi var hjemme på besøg i hvert fald én gang, og vi syntes, det var meget spændende, og da huset var færdigt, kom vi hjem. Det var jo krigstid (1. Verdenskrig), så alt var rationeret. Der var installeret en stor bageovn i det nye hus. Jeg skulle fyre den op med grangrene, da vi skulle bage til jul. Det var både rugbrød, sigtebrød, og nødder (pebernødder). Far havde været hos høkeren og kom hjem med ¼ pund kaffe. Det var vældig festligt. Far og mor snusede til posen og nød en god kop kaffe. Far skar nødderne ud – vi satte på plade – og når de var bagte, blev de talt. Jeg kan ikke huske, vi har

haft andre julegodter. Jeg var også kommet i skole og lærte hurtigt at læse. Jeg læste alt, hvad der stod i avisen om krigen og drømte om det om natten.

Min barndomstid gik ikke med leg. Vi skulle hjælpe til med alt, så snart, vi kunne. Køer og kalve stod jo tøjret. Vi kunne hurtigt lære at flytte dem eller hente dem hjem, og roerne skulle luges. Vi kravlede mellem rækkerne. Jeg var bange for alle de små insekter. Det blev der grinet af og kaldt skaberi. Det skulle vi ikke have noget af. Vi var husmandsbørn og kommet til verden for at bestille noget, sagde min far. Vi måtte heller ikke tiltale en voksen, hvis ikke vi blev spurgt, og ved måltiderne måtte vi heller ikke snakke, førend vi var ude at tjene, så jeg længtes efter at komme så langt. Jeg var dog 13 år, inden jeg kom så langt, for min far blev så syg af astma, så jeg både såede, harvede og pløjede og gravede kartofler op. Jeg var stærkere end Johannes på det tidspunkt, så han var ude at tjene.

Jeg fik plads hos en købmand i Hovsør. Der var to små piger, som jeg var meget glad for. Også der gjorde jeg markarbejde, men der var kun én ko at malke. Jeg skulle gå i skole, men det var nu ikke så tit, jeg kom af sted. Min bedstemor boede også i Hovsør. Hende havde jeg et nært forhold til. Jeg var meget hos hende, da hun blev syg. Jeg var ikke så meget i skole, for jeg gik i 4. klasse i fire år, så det var det samme om igen. Jeg nåede at blive duks i alle klasser. Dengang fik vi plads efter præstationerne, så jeg må have kunnet mine lektier. Mit højeste ønske var at komme i realskolen og blive lærerinde, men det var selvfølgelig ønsketænkning og allerede dengang bestemte jeg, at hvis jeg fik børn, skulle de i hvert fald have lov til at gå i skole, og det har de da også haft udbytte af.

Jeg var så hjemme, fra jeg var 13½, til jeg blev 15, så kom jeg over til købmanden igen. Den første sommer fik jeg 40 kroner fra maj til november. Nu skulle jeg have 120 kroner fra november til november. Det er andre tal, man regner med i dag.

Hele barndommen igennem, mens min far var arbejdsdygtig, gravede han kartofler op for fremmede. Johannes og jeg samlede op, vi

var kun syv og ni år i begyndelsen. Far var god til at muntre os op, men vi var tit både våde og forkomne, når vi kom hjem om aftenen. Så fik vi stuvede kartofler med gulerødder og flæsketerninger. I 1920, da Martin skulle rejse til Amerika, gravede vi op på Ullerupgård – det blæste og regnede – men så kom Martin cyklende fra Hundborg, og så hjalp han os til aften. Det var alle tiders. Det hed jo ikke efterårsferie dengang, men kartoffelferie. Om vinteren var vi med på skovhugst. Far lavede en slags seletøj til Johannes og mig, så vi kunne trække stammerne ud, når de var afkvistede. Grene måtte vi bære og lægge i dynger. Det var slæb, men trods alt dog bedre, end da far blev invalid.

Vi skiftedes nu til at være hjemme og gik på dagleje ind imellem. Der var nok, der ville have os. Vi piger kunne tjene to kr. om dagen ved at vaske for folk. Det var dage fra kl. seks til 20-21, i hvert fald til vi var færdige. Min yngste bror (Bertel), født 1915, voksede jo også til og kunne hjælpe og jeg havde en to år ældre søster, som også sommetider var hjemme og gik på dagleje. Vi var tit med til bryllupper og sølvbrullupper. Så gik vi til naboerne og lånte kopper, tallerkner og dækketøj. Vi gik med en riskurv imellem og en spånkurv i hånden. Vi vartede op, og når festlighederne var overstået, skulle det hele jo afleveres igen.

Min mor var meget religiøs, så vi måtte ikke komme med til fester i forsamlingshuset eller dilletant. Det var syndige foreteelser. Det undrer mig i dag, at jeg ikke gik alligevel. Jeg havde stor lyst dertil og stod tit på vejen og så på de oplyste vinduer, men forældres vilje var jo lov dengang.

Da jeg var 18 år, kom jeg i tjeneste i præstegården hos Mølgård Andersen. Der var en lille dreng på to år, som jeg var meget glad for, og når jeg havde fri, havde jeg næsten altid ham med mig hjem. Således også en langfredag – jeg skulle så til møde på Ny Ullerupgård. Det var en tilbagevendende begivenhed. Der var også en nabosøn, der læste til lærer (lærer Pedersen, som tilfældigvis kom til Sønderhå skole i 1960'erne). Han fulgte mig hjem, vi skulle jo hjem til min mor og far efter drengen, som

de havde passet. På vejen erklærede han mig sin kærlighed. Det blev jeg noget overrasket over, men vi holdt da sammen i fem år, så ville han giftes, men jeg havde ikke noget udstyr, og han var gårdmandssøn, så afstanden var for stor, og vi gik hver til sit. (Læreren kom senere til Sønderhå)

I 1927 – 1. november – kom jeg til Jens Østergård i Hou som tjenestepige. Jeg traf ham hos den kloge kone, Emilie. Han var der med sin kone. Jeg kan huske, Emilie sagde til ham, han skulle købe en flaske vin og lægge et to tommer søm i, og så lade konen få et glas hver dag. »Og så skal du se, hvad for en kone, du får.« Hun havde fået et chok, da deres pige havde født i dølgsmål.

Jeg var glad for pladsen. Der var en karl foruden mig. Vi skulle hjælpes ad med alting både i mark og stald. Der var tre piger i alderen syv, ni og tolv år, som jeg blev nært knyttet til, og som jeg stadig har fornøjelse af. De to er døde, men den mellemste kommer her af og til.

Første november 1928 kom jeg hen til min søster Marie og Poul. Marie havde haft en svangerskabspsykose, og det var en hård familie, hun var giftet ind i, så de nærmest fortalte, at hun var tosset – stakkels hende – men vi havde et godt år. Utrolig meget arbejde, men jeg var stærk og lod mig ikke slå ud. Poul havde to mælketure, så vi stod op kl. 3.40. Så skulle jeg malke 12 køer, mens han og karlen muggede ud og fodrede, inden de skulle til mejeriet, og jeg skulle koge kartofler til svinene i en stor gruekedel. Så måtte jeg hvile mellem otte og ni. Ved 11.30-tiden skulle der igen malkes, og ligeså kl. otte om aftenen, men da hjalp vi hinanden, og tit kom naboens piger og karle, og vi hyggede os i stalden eller på gårdspladsen. Naboen var gartner, så de havde ikke køer. Jeg var der et år – fik 40 kr. om måneden.

*

Sygeplejeuddannelsen

5.10.1930 blev Ida (Maries datter) født, og jeg var der og passede Marie, og der var der så også en del på dagleje, men så kom der bud fra Sygehuset, at jeg kunne få plads fra 1.2.1931.

Det var jeg glad for og fik travlt med at få lidt tøj i orden. Jeg købte alicie-lærred og fik syet to natkjoler og vist fire chemiser – det var, hvad vi brugte dengang. Vi havde en trækuffert. Den fik jeg med. Jeg blev af patienterne spurgt, om jeg kom med et knust hjerte og en trebenet kommode. »Nej«, sagde jeg, »jeg kommer med min kiste!«

Den 1. februar 1931 skulle jeg begynde i Fjerritslev. Min far kørte mig til smeden i Skovsted. Der sad jeg på min trækiste og ventede, indtil rutebilen kom. Det var en bidende kold februardag, men jeg ankom da i god behold og nu begyndte to år som stadigvæk fylder mig med glæde ved tanken. Sygehuset var lille. Vi var en oversygeplejerske, en assistent og fem elever. De tre yngste havde værelse sammen. Der var kun et lille bord og en seng til hver, men vi skulle jo også kun være der, når vi sov. De to ældste havde et lidt større værelse. Der var plads til en kommode eller kuffert og et bord

En ung Agnes Møller i sygeplejeuniform.

midt i stuen. Der var fælles garderobe på gangen og fælles toilet og vask. Ville vi i bad måtte vi ned i kælderen. Arbejdstiden var fra syv morgen og til otte aften med én time fri midt på dagen, men det var ikke så nær altid, der var tid til det. Så skulle vi have en fridag hver anden uge. Min første fridag skulle jeg have 21. februar, men jeg vågnede ved, at min stuekammerat faldt over i min seng. Hun var syg og, viste det sig, havde dobbelt lungebetændelse, så i stedet for at få fri, skulle jeg sidde vagt hos hende. Hun døde to dage senere. Der var ikke noget, der hed penicillin dengang. Hun var for øvrigt fra Hørdum. Jeg snakkede senere med hendes familie, da jeg blev gift.

Vi skiftedes til at have nattevagt 14 dage ad gangen fra otte aften til otte morgen. Så gik vi fra lørdag morgen – havde fri søndag – og begyndte så igen mandag morgen. Var der noget om natten, blev vi kaldt op. Vi måtte ikke forlade sygehuset uden at sige, hvor vi var. Vi måtte gå en tur ud af Aggersundvejen til Aagård. Der var en å, så vi sagde, vi skulle ud og spytte i åen. Men sådan var det. Det var ens for os alle. Jeg nød at være der, og var jo heller ikke forvænt i forvejen.

En dag var en flok unge fra Sennels på udflugt til Svinkløv, og de ville gerne have mig med. Jeg var nattevagt, men det kunne jo knibe med at komme hjem til klokken otte, så jeg aftalte med en af mine elevkammerater, om hun ville tage vagten til jeg kom – men det kan nok være, jeg fik en ordentlig omgang af oversygeplejersken dagen efter. Hvis det gentog sig, ville hun være nødt til at afskedige mig.

Det var trods alt et godt sted at være. Der var brug for alt det, vi kunne. Patienterne lå jo på sygehuset længe dengang, så vi kom til at kende dem godt. En mand havde vi i 11 måneder. Han holdt både sit sølvbryllup og 50 års fødselsdag på sygehuset. Han skrev til mig i mange år til min fødselsdag, og besøgte mig i Koustrup Møllegård. Han var noget ved sygekassen i Fjerritslev. Der var så møde i Thisted, og så ville han besøge mig. Jeg kan huske, Gudrun havde fødselsdag, så huset var fuld af børn.

Der var også en portør ved sygehuset. Han skulle passe fyret og haven, og en gammel ambulance hørte med, så når en besværlig patient skulle hentes, skulle en af os med. Det var tit mig, for jeg var stærk. Jeg har været med til drukneulykker og et fald ned fra en trappe på badehotellet – en ingeniør Haugård fra København – Jo's bedstefar. Han døde på sygehuset. Der var alt for mange dødsfald, fordi vi ingen penicillin havde og også tuberkulosepatienter. Der var jo ikke rigtig noget at gøre ved det, og kvægtuberkulosen var ikke udryddet. Vi sendte mange børn til julemærkehospitalet. Der var især fra Gøttrup og Thousig fjordholme, de kom fra.

Vores løn var 20 kr. om måneden det første år, og 30 kr. det næste + kost og logi og tjenestedragt. Da jeg ankom, havde vi en frk. Østergård som assistent. Vi var jo på »frøken« og »De« til hinanden, og ingen måtte være forlovet eller gift. Frøken Østergård valgte at blive diakonisse, og i hendes sted fik vi Ebba Fibiger Jensen fra Samsø. Hendes far var fyrmester på Visborg Fyr – hendes mor søster til folketingsmand. Hun var sød, omgængelig og selskabelig anlagt. Ikke særlig praktisk.

*

Tilbage i Thisted

Nu var mor og far flyttet til Thisted. De var glade for det, men far var meget medtaget af sin astma, så jeg søgte og fik arbejde på Thisted Sygehus. Så kunne jeg give ham medicinen uden at vente på lægen. Det hjalp godt, og da jeg købte et hus på Munkevej, flyttede de ind hos mig. Det var helt i orden, og jeg regnede med, det skulle være sådan i lang tid – men så kom Johannes ind i billedet og den dag i dag begriber jeg ikke, hvad der gik af mig.

*

Giftemålet

Nåh, men Johannes traf jeg første gang en aften på Koldbygård. Datteren derfra var sygeplejerske, og vi var nogle stykker, som var inviteret derud en sommeraften. Vi cyklede derud og Tage, sønnen derude, præsenterede Johannes som sin »bullen«-kammerat. Vi fik

Agnes og Johannes' bryllup den 24. februar 1942.

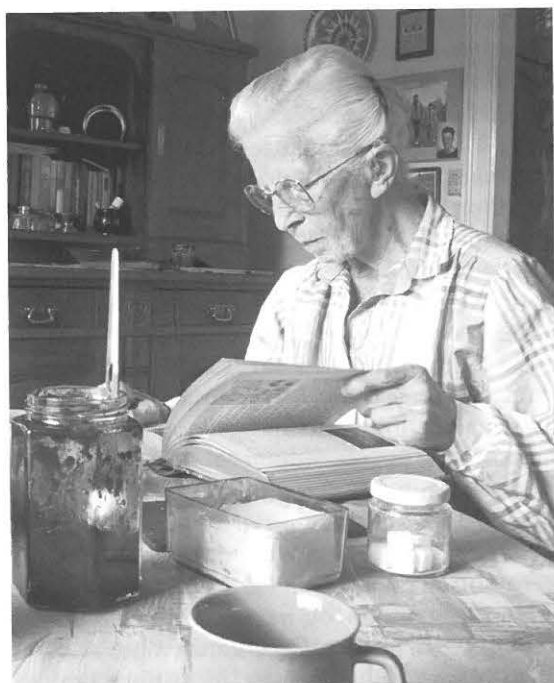
kaffe i haven, og så på herlighederne derude. Så tænkte jeg ikke mere over det, men så var der dyrskue, og Ellen Damsgård, senere Tages kone, var veninde med Hanne, Tages søster. De havde inviteret Tage og Johannes på stegt ål oppe på Ellens værelse. Jeg var afdelingsafløser, men blev inviteret til at komme med på Hotel Ålborg om aftenen. Jeg var hjemme og blev klædt om, inden jeg gik derned. Det tør nok siges, de var i opløftet stemning, da jeg kom. Ellen og Christen (Johannes' bror) fra Sdr. Nordentoft var der også, og vi blev inviteret derud til kaffe en aften.

Det var vi så. Johannes fulgte mig hjem. Tage, Ellen og Arnold fra Nørhågård tog sig af Hanne, og siden sås vi jævnlig i løbet af sommeren.

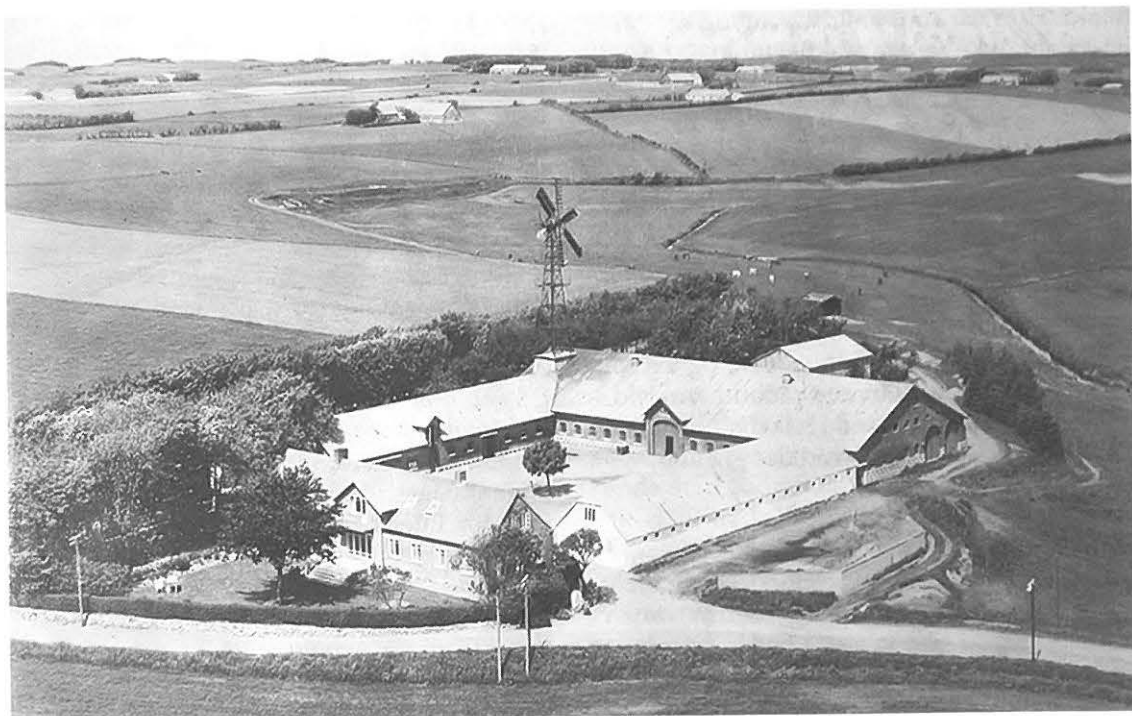
*

Fødselsdag

Jeg holdt min 95 års fødselsdag den 11. april på Hotel Limfjorden. 10 boede på Hotel Limfjorden, 11 herhjemme. Alle familiemedlemmer, så nær som Lene og Anders, der var i Sverige og England, var mødt op glade og veloplagte. Det var selvfølgelig de fem under seks år, som stjal billedet. Hvor var de søde. Ida, Mads og Musse var med. De hører for mig som en selvfølge med til mine familiesammenkomster. Det var for mig en uforglemmelig dag. Mon det nogensinde sker igen? De er til daglig spredt for alle vinde, men har heldigvis stadig base her i landet. Thorsten dog i Sverige, men det er jo også Norden, og han har en sød samlever og nu også en dejlige lille Erik.

Agnes i sin stue i Thisted, 2003

Koustrup Møllegård.

Koreakrigen hjalp os frem

Af John Mehr, Dancin' Leaf Place, Dumfries, Virginia, USA

Det synes måske mærkeligt, når jeg skriver, at det var krigen i Korea, som hjalp os tre præstesønner fra Ræhr til at komme frem i Amerika. Dog er det virkeligt sandt.

Det var i 1949, at min broder Hans og jeg forlod Danmark og kom til Amerika. Her fandt vi et land, som flød med mælk og honning. Butikkerne var fyldte med ting, som vi endnu ikke kunne få i Danmark. Den amerikanske industri var i fuld sving, og arbejde var let at få.

Når min broder og jeg i tanker omvekslede en arbejdsmands timeløn til danske penge, syntes vi, at det var store penge. En uddannelse, mente vi, var unødvendig. At studere var bare spil af tid.

Min broder fandt arbejde som maskinist, medens jeg indrollerede på Dana College, en gammel dansk-amerikansk institution, som lå i Blair, Nebraska 30 km nord for Omaha. Det var min hensigt at få en kontorplads, så snart lejligheden bød sig. I mellemtiden var min broders løn nok til, at vi kunne leve af den. Vi fik naturligvis også købt en gammel bil.

Præsten fra Ræhr med hustru og alle tre sønner.

Koreakrigen

Så kom krigen i Korea det følgende år, og det forandrede vore planer. Det gik meget dårligt for den amerikanske hær, så der skulle oprustes. Soldater skulle indkaldes og sendes til Korea. Alle unge, som havde deltaget i 2.

Verdenskrig, var dog fritaget for denne indkaldelse. Min broder og jeg var klar over, at vi var blandt dem, som snart ville få et indkaldelsesbrev. Jeg var 21 år, og min broder var 19. En indkaldelse var på to år.

Der fandtes dog en måde, hvorved vi kunne undgå at blive indkaldt. Hvis man studerede, kunne man få indkaldelsen udsat, indtil man var færdig. Man skulle naturligvis have gode karakterer, medens man studerede. Min broder og jeg blev pludselig interesserede i en akademisk uddannelse, for nyhederne, som kom fra Korea, var ikke gode. Måske ville krigen være forbi, når vi endelig havde fuldstændt vore uddannelser.

At blive antaget ved et universitet eller college var på dette tidspunkt meget let. Efter 2. Verdenskrig havde staten lovet gratis

uddannelse til alle veteraner. Nu, fem år efter krigens afslutning, var denne overflod af studerende ved at gå ned, og mange lærere og professorer stod for at miste deres stillinger. Derfor blev nye studerende gerne modtaget med åbne arme. Om man senere hen dumpe, var en anden sag.

For at studere skal der penge til, og dem havde vi ikke. Studielån fandtes der ikke i min ungdom. Hjælp fra vore forældre i Danmark var også umuligt. Danskamerikanere, som kom på besøg i Ræhr præstegård, var ofte kun hjemme i Danmark for at bruge en arv, som de ikke kunne få overført til USA. Heldigvis var der i sommerferien godt betalt arbejde at få ved de store slagterier i Omaha. Jeg var heldig at komme ind i en afdeling, hvor jeg kunne arbejde om aftenen.

Hans Mehr foran Dana College, Blair Nebraska.

Dette billede er taget juni 1953. Yderst til venstre er det Carl Merh. John Mehr står i midten med sin hustru Janet, som han blev gift med en uge før sin indkaldelse. Til højre for John står først Hans Mehr og yderst er det Ejner Bøjsen, hvis familie stammer fra Vigsø.

Da skoleåret begyndte, fik jeg alle mine timer lagt om formiddagen. Jeg kørte så til Omaha, hvor jeg arbejdede fra klokken tre til klokken 11. For ikke at vække opsigt med mine skolebøger, fik jeg dem alle opskåret på det dansklutherske bogtrykkeri i Blair. Jeg tog så kun de blade med, som jeg skulle have læst før den næste dag. Mit arbejde var meget let, og jeg havde megen fritid.

Så kom indkaldelsen

Efter at have studeret ved Dana College i tre år, fik jeg min uddannelse i Business Administration. Jeg blev indkaldt, og den amerikanske hær besluttede, at jeg skulle bruges til at udregne og betale løn til soldater. Af de 100 soldater i min rekrutklasse blev de 20 med de laveste karakterer sendt til Korea. Jeg selv blev sendt til Europa – til Salzburg i Østrig. Her havde USA endnu soldater stationeret.

Nu kunne vores forældre endelig hjælpe os. Næsten hele min amerikanske soldaterløn

blev sendt til min broder, som nu var flyttet til ingeniørskolen i Aimes, Iowa. Min far holdt mig så forsynet med tyske og østrigske penge. I dag er der nok ikke mange danskere, som kan huske, hvor vanskeligt det engang var at få danske kroner omvekslet til dollars.

Janet og John Mehr sammen med hans forældre i Salzburg, Tyskland.

Familien ved Carl Mehrs afslutning på Grand View Universitetet.

Angående min broder, så blev han aldrig indkaldt. Efter ingeniøruddannelsen fik han ansættelse ved General Electric. Dette firma ville hvert år indgive en erklæring på, at min broders arbejde som ingeniør var mere værdifuldt for landets forsvar end at være soldat. Omsider blev min broder så gammel, at hæren ikke brød sig om at have ham.

Elektrikerlærlingen

Min yngste broder, Carl, som senere blev kendt som elektrikerlærlingen fra Thisted, kom som 19-årig til USA i 1952. Han blev, lige som sine to ældre brødre, amerikansk statsborger, da han var 18 år. (Vi er jo alle tre fødte i Amerika.) Han fik kort tid efter besked fra den

amerikanske ambassade i København, at han skulle indkaldes og sendes til Tyskland. Hele familien var overbevist om, at når rekruttiden i Tyskland var færdig, så ville Carl blive sendt til Korea. Om det var rigtigt, ved jeg ikke. Dog tog Carl af sted til Amerika, og begyndte at studere ved Grand View College i Des Moines, Iowa. Her havde hans far studeret mange år tidligere. Carl forblev der kun i et år. Så meldte han sig i hæren for en tre-årig periode. Han havde fundet ud, at hæren havde brug for folk med hans tekniske kundskaber. Det første år i hæren gik han på skole i Texas. Derefter blev han udstationeret i Seattle, hvor han skulle betjene fjernstyrede raketter. Efter afmønstringen, blev han hyret af IBM, som gav ham endnu et års uddannelse.

Carl bad nu om orlov, da han ønskede at blive uddannet til ingeniør. Med kone, barn og en påhængsvogn fyldt med møbler flyttede Carl fra Californien til Aimes, Iowa, og blev indrolleret ved Iowa State University. Det var det samme sted, hvor hans broder Hans havde studeret nogle år før. Den eneste forskel var, at for Carl var studieopholdet gratis, for han havde tjent tre år i hæren.

Når mine to brødre senere hen mødtes, ville de ofte diskutere, om hvem der havde været den mest fornuftige. De var begge blevet ingeniører. Den ene havde undgået at blive soldat. Den anden havde fået sin uddannelse betalt ved at have været soldat.

Hvordan det ville have gået for os tre brødre, hvis der ikke havde været en krig i Korea, er der ingen der ved.

Kristen først – socialist så

Jan Morell, Skejbyvej 47, 8240 Risskov har skrevet følgende læserbrev til Thisted Dagblad søndag d. 29. april 2012

Min farfar var formand for Indre Mission i Klitmøller. I hans hjem blev der samlet ind til opførelsen af missionshuset Betlehem, som nu er forhistorie.

Forhistorie blev også Indre Mission for min fars vedkommende, da hans kusine blev forvist til et forsorgshjem langt fra Klitmøller. Hun havde ligget i med en sjuft og blev efterfølgende gravid – og den gik sandelig overhovedet ikke i de kredse og på den egn.

Jeg tror, man kan sige, at jeg blev hedning. I hvert fald vendte jeg ryggen til kristendommen.

Senere viste det sig dog, at jeg kun vendte siden til min barnetro.

Da jeg gik i gymnasiet i Thisted og fik stemmeret, var der kun ét parti der passede til mine erfaringer og holdninger. Det var VS. Samtidig var jeg formand for Danmarks Kristelige Gymnasiastbevægelse, som var det eneste alternativ til Konservative Gymnasiaster.

Hvorfor vi socialister naturligvis flokkedes om Danmarks Kristelige Gymnasiastbevægelse. Her var der højt til loftet og inspiration fra

sværvægtene som Sløk, Løgstrup, Lindhardt og mange andre.

»Altid frejdig...« i VS

I 1968 samledes to gymnasieelever, to folkeskolelærere og en præst(!) for at etablere VS i Thy. Umiddelbart efter, at vi havde proklameret socialismens snarlige komme til Thy og skulle til at skilles, rejser pastor Jensen Hansen sig op og siger: Skal vi ikke rejse os og synge »Altid frejdig når du går«. Den episode gjorde dybt indtryk.

Det for mig lave loft i Thy blev pludselig højere, da Thy blev verdens centrum. Det Ny Samfund åbnede Thylejren. Endelig var der nogen – og noget – vi røde i det sorte land mod nordvest kunne identificere os med. Kristendommen gled atter i baggrunden. I 1970 flyttede jeg ind i et mørkegrønt militærtelt. Jeg boede der en uge.

Jeg tog direkte fra lejren til polterabend i Thisted en lørdag og blev næste dag med pomp og pragt viet i en smuk landsbykirke. Nu sneg en flig af kristentroen sig igen ind i min sjæl.

Tegning af missionshuset Bethlehem, Klitmøller Fra Land og Folk 23. august 1953

Mens jeg gik på seminariet i Skive, blev jeg klar over, at jeg ikke skulle være lærer.

Jeg erfarede nemlig at en meget stor andel af de danske folkeskoleelever blev segregeret og kom i forskellige former for hjælpeklasser. Derfor involverede jeg mig efter seminarietiden stærkt i arbejdet med skibbrudne unge. Et arbejde som byggede på en form for

socialistiske arbejds- og bofællesskaber, som var spredt udover hele landet. Det var helt naturligt for mig at »være noget« for den svage. Det er jo en af socialismens kerneydelser og et nøglebegreb i mit hjem. Og i mange år var jeg sikker på, at min holdning til mit medmenneske - så som den unge stenbrodreng, der levede et usselt liv - udsprang af socialismen.

Den værkbrudne

Men. Men.

Mange år senere sad jeg og bladrede i et familiealbum.

Mine øjne faldt på et familiefoto fra 1920'erne. På et billede foran min fars familie lå en mand, som jeg ikke kendte. Han lå i en slags kurveseng. Jeg spurgte min far, hvem manden var. Han fortalte mig beretningen om »den værkbrudne«. Denne betegnelse blev senere til krøbling. I dag ville de fleste nok bruge ordet fysisk handicapet.

Som den naturligste ting i verden havde mine bedsteforældre denne mand boende. Han kunne jo ikke klare sig selv. I det stramme budget var der altid plads til en til, som ikke kunne forsørge sig selv.

Plejevederlag var et ukendt begreb på den tid.

Det kunne der ellers godt have været brug for. I de år emigrerede mellem hver tredje og

fjerde thybo til Amerika. Fattigdommen var udtalt.

I dag er jeg overbevist om, at det nok snare er kristendommen, der har ligget til grund for de socialistiske tanker og praksis, og som inspirerede mig til det menneskesyn, jeg har den dag i dag. Så for mig var det altså: Kristen først, socialist så. Jeg kan sagtens blive i tvivl om min tro på Gud. Jeg kan bare godt li' typen og har ind imellem brug for åndelig føde.

I Vorupør eksisterede i 1800-tallet i omkring 10 år en slags socialistisk/indremissionsk fællesskab. Dagens fangster blev ligeligt fordelt mellem alle fiskerne. Mest til børnefamilierne.

Selv om en fisker ikke havde været på havet, fik han sin del alligevel. Efter nogle år ophørte dette fællesskab. Det blev alligevel for meget for de fleste fiskere, at en kollega, der vaklede fuld omkring derhjemme, skulle nasse på kollegaerne. Ærgerligt nok.

Jan Morells farfar – Peder Christen Pedersen, bedre kendt som Træskomanden – tog en »værkbruden« til sig. På billedet ses det handicappede plejebarn sammen med Jan Morells far, Andreas Morell (til højre) og farbror Johannes (til venstre, bag to kusiner til brødrene).

Kirken som et læskur

Når jeg sidder i kirken, nyder jeg orgelbruset, sangen og billedkunsten. Jeg blev opfordret til at stille op til menighedsrådet en søndag, da der var kaffe i våbenhuset. Jeg sagde ja for at få indflydelse på det område, og jeg stiller gerne op igen.

Jeg tror, at de fleste har den opfattelse, at arbejdet i menighedsrådene er kedeligt. Det er det sidste, jeg ville kalde det.

Efter alvorlig sygdom kom jeg mere og mere i kirken. Jeg husker, at en af vore præster sammenlignede kirken med et skur, hvor man et øjeblik kan søge i læ for livets gru og gråd. Her lukker man lige for en times tid den uretfærdige og krævende verden ude og retter blikket indad og lader sig inspirere af ordene til at leve et mere levende og sjovt liv. De fleste af os har en hverdag, hvor vi altid skal have en forklaring på alting. Med alt for lidt magi og mystik. Jeg tror nok, at tro for mig er retten til ikke at forstå.

Jan Morell, kunstner og medlem af menighedsrådet ved Johanneskirken i Aarhus.

Købmandsbutikken i Kjelstrup

Af Karen Toft, Sjællandsgade 133 st., 8000 Aarhus C

Kender du duften i en gammel købmandsbutik?

Min far, Ingvar Peder Toft, ejede og drev »Æ kjømandsbutik i Kjelstrup« (nu: Kjelstrupvej 23, Thisted) fra september 1943 til sin død i juli 1983. Dvs. i næsten 40 år. Siden da har der ikke været butik. Efter fars død blev mor, Karna Toft, boende indtil sin død i 2002. Derefter havde vi tre børn – Torsten, Bjarne og jeg selv, Karen – huset indtil maj 2013, hvor det blev solgt.

Jeg har stadig duften fra butikken i næsen. En blanding af alt det en blandet landhandel dufter af. Det være sig nymalet kaffe, reb, hønsfoder, petroleum, mel i løs vægt, rugbrød, tobak og kunder i arbejdstøj og måske med en skrå i munden.

Far købte butikken af Alfred Salmonsens, som drev den fra januar 1927 til september 1943. Prisen var 28.000 kr. og med 9.000 kr. i udbetaling.

Huset blev bygget ca. 1922 af Søren Christian Madsen. Han solgte det til Søren Knakergaard Kanstrup i juni 1925. Han solgte det

videre til Alfred Salmonsens, som far købte huset af (iflg. Statens Skifteprotokoller).

Butikken

På en måde skiller fars butik sig vel ikke meget ud fra andre små købmandsbutikker på den tid. Og så er der jo alligevel altid noget unikt. Og som vi vil se, så var butikken meget mere end butik.

Der var åbent hver dag fra kl. 8 til 17.30. Fredag dog til kl. 20 og lørdag til kl. 16. De sidste år var der middagslukning mellem kl. 12 og 13.

Den lange disk med den tykke egeplanke var butikkens sjæl. Den stod man ved, når der skulle ekspederes. Den indeholdt alskens sager at sælge fra de mange store og små skuffer. Og det var over disken, at betalingerne vandrede for at ende i pengekasen af træ. På disken stod varer til salg men også vægten og to glasskabe på hver sin ende. Ekspeditionerne foregik enten via kundernes egne forlangender eller via skrevne sedler. Måske havde konen ringet en indkøbsliste ind, som manden

Købmandsbutikken i Kjelstrup, antagelig fra ca 1940.

så skulle hente på vej hjem fra marken. Far måtte ned i de store skuffer i disken og fylde mel, sukker, svesker eller andet i papirposer og veje af ved hver ekspedition. De små skuffer var delt i rum på forskellig vis, så der var plads til vindueskroge, korkpropper, sækknåle, træskobeslag i jern og gummi, sikringer, sutter og stofposer til Madame Blå. Bag disken var, som navnet antyder, bagdisken. Denne bestod også af store skuffer. Over bagdisken var en række hylder med mellemrum. Sådan kunne hver vare have sin plads. Bagdisken og hylderne blev erstattet af nye hylder ca. 1970. Af de gamle lavede genboen, Æ Post, reoler.

Ud mod vejen mod syd stod kaffemøllen. Det var tydeligt at se det store hjul udefra. I min barndom i 50'erne var den med håndkraft. Den maledes kaffe faldt ned i en skuffe og skulle så vejes af herfra. Men i 60'erne købte far en elektrisk kaffekværn, der stod på disken. Bønnerne blev stadig vejlet af som hele men blev nu malet elektrisk. Det var stort.

I den anden ende af butikken var et hjørne med hylder med isenkram og legetøj og pynteting. Her kom også en glasdisk engang

i 60'erne. Den fyldtes med isenkram og duge og punge og tøjsko. Men for at få plads til den blev der savet et stykke af trædisken.

To lysstofrør hang over henholdsvis disk og glasdisk.

For enden af disken stod papirrullen med øverst smalt hvidt papir, der ofte blev brugt til at lave kræmmerhuse af, den mellemste rulle med hvidt papir og den nederste rulle med bredt brunt papir. Den sidste var mest til at pakke varer ind i ofte med en avis inden i og en snor om.

På modsat side af trappen til loftet hang en petroleumsbeholder. Via en stang, der blev ført fra side til side pumpedes petroleum op. Folk kom med deres dunke og skulle typisk have 5 liter.

Årets gang

Første lørdag søndag i december skulle der gøres hovedrent i butikken og der skulle pyntes til jul. Hylderne skulle have nyt hyldepapir med julemotiver. Papirrullen skulle have julepapir. Trægulvene skulle skrubbes. Og der skulle pyntes med julepynt. Hele familien tog

fat. Mor lavede også juledekorationer, der stod i det sydlige vindue. Ofte hjalp Jenny Bjerregård med alt dette. Inden det havde far og mor og ofte jeg været hos grossisten i Thisted for at købe isenkram og legetøj ind til julesalget. Det var en betydningsfuld dag i året. Også for mig, idet jeg i flere år fik en dukke af firmaet, når handelen var afsluttet. Alt skulle nu prismærkes med håndskrevne små mærkater og stilles fint op på hylderne og i glasdisken. Første søndag i det nye år blev al julepynten pillet ned igen.

Men inden det skulle der være juletræsfest i skolen. Her leverede far godteposerne og crepepapir til simple skørter, vi havde på til opvisning i folkedans denne aften. Fru Poulsen havde lært os folkedans i løbet af efteråret.

Der var statusopgørelse en gang om året. Mor førte pennen og far dikterede: »12 stk. Rexona sæbe á 0,75 kr. (eller hvad det nu kostede), 9 stk. dit og dat...« Mor regnede så ud, hvad tingene samlet stod i og fik det skrevet i en lille bog. Det var nogle lange afteners arbejde eller søndage.

Der kom ofte en repræsentant, der ville sælge noget. Den største var fra Hans Jensen, Østergade i Thisted. De solgte almindelige husholdningsvarer. Repræsentanten kom ind og sadde i kontoret, og far gik frem og tilbage mellem ham og kunder i butikken. Et sådant besøg kunne godt strække sig over flere timer.

Varerne blev så leveret nogle dage senere af vognmand Valdemar Knudsen fra Hunstrup. Så blev der slæbt sække med mel og sukker og pakker med Richs, Danmarks og mange andre ting op på loftet via trappen i butikken. Torsten deltog ofte i det. Senere kørte far selv ud til S-lageret i Thisted efter varer. Det var på sådan en tur, at far blev dræbt i trafikken.

Hver 14. dag kom en repræsentant for Spangbergs kaffe. Han havde to dåser med kaffebønner med, som var det, der blev solgt på de 14 dage. Dåserne stod på gulvet mellem disk og bagdisk.

Hver uge kom bager Tovsig fra Hillerslev.

Der kom også en repræsentant fra Dragsbæk Margarinefabrik med margarine, Oma og Dragsbæk, og gær. Papkasserne som

Købmandsbutikken, antagelig fra ca 1958.

margarinen kom i, kunne foldes sammen og skulle afleveres ved næste køb.

En gang om året kom Hvass fra Hou i sin hestetrukne jumpe med en transportspand fyldt med honning. Så kom folk med deres bøtter, som de fik honningen i.

Butikken var opsamlingssted for æg, der skulle videre til Thisted Ægpakkeri. Der var ét rums og to rums kasser. Nogle kunder havde kun få høns og dermed få æg. Måske helt ned til 10-15 stk. Når opgørelsen kom, stod far så for afregningen til den enkelte kunde. Jeg husker engang, en kunde gjorde højlydt vrøvl over, at nogle af hans æg var takseret som »sekunda æg« og dermed til en lavere pris.

Fra engang i 70'erne blev butikken også stedet, hvor man kunne hente den daglige avis - Thisted Dagblad.

Fredag aften var der åbent til kl. 20 i butikken og da mødtes unge piger og karle fra gårdene og husmandsstederne i centrum af byen, som var vejkrødset. Om sommeren satte mor

nogle gange et spil Antonius i gang over pakhuset. Et hold stod på vejen mod Skovsted og det andet hold i haven. Af og til blev der råbt: »Der kommer en bil«, og spillet fik en kort afbrydelse. De unge skulle også købe tobak, brylcreme, sæbe og andet luksus. Og de skulle først og fremmest mødes.

Om sommeren skulle hele huset kalkes. Det stod Jens Madsen (Jens Masen) fra Brund for. I min barndom havde huset en varm gul farve. Senere blev den mere cremefarvet.

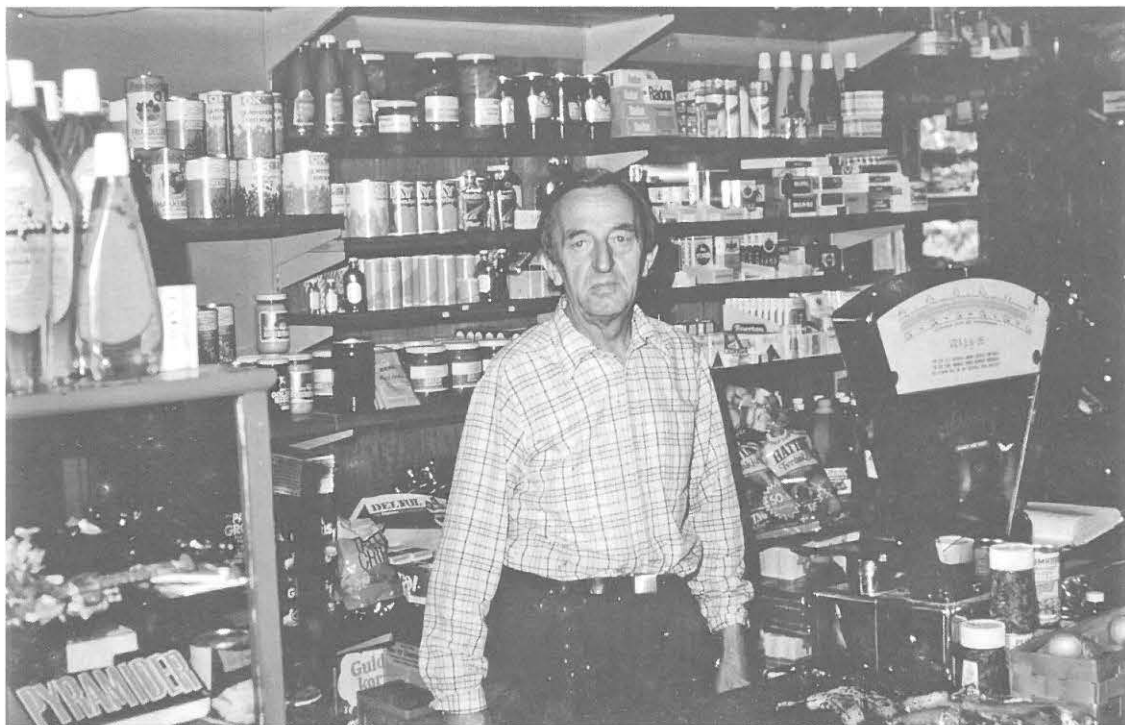
Varerne

Der var alt til husholdningen, hvor sortimentet naturligvis ændrede sig med tidens gang. Smørfarve, husker jeg, Nicolaj Bojer ville købe, men det var gået ud af sortimentet.

Tobaksvarerne fyldte en del. Tobak i lukbar plastetui, cigaretter (Kings, North State, Queens, Broadway, Prince og Cecil), cerutter og cigarer (Golf, King Edward). Samt snus og skrå.

En lille afslapningsstund i lænestolen med både hund og avis, 1963.

Købmand Ingvar Peder Toft bag disken i butikken, 1978.

Ost skar far selv ud fra en hel ost. Der var en mild, en stærk og den med kommen. Osten boede i kælderen i et flueskab. Det var indtil køledisken kom.

Polar Is stillede et isskab op. Is blev populært som dessert om søndagen. De, der ikke havde fryser, kom så, lige ved desserttid, ind ad bagdøren og fik deres is.

Øl og vand var i »Mellemrummet«, som vi kaldte rummet mellem butikken og pakhuset. Far var ikke god til at holde orden på tomme flasker. Men det var jeg, og jeg nød at ordne dem i de rigtige kasser.

I pakhuset var der foder til køer og høns. Der var cement og brændsel, koks, tørv og bricketter. Derfor hed rummet også »Æ brændselsrom«. Stofsækkene, de var i, skulle returneres. Ordning og optælling af disse var noget der foregik udenfor almindelig arbejdstid, og ofte med os børn som hjælpere.

Til jul kom to kasser appelsiner. Jaffa skulle det altid være. Ellers solgte far ikke appelsiner i årets løb.

Bolcher var i to glas med låg. Fyldte i den ene, og hårde i den anden. Far var ferm til at lave kræmmerhuse af papir fra øverste papirulle til 25 ører bolcher.

Vin og spiritus var på øverste hylde. Fra midt 60'erne solgte far vin, Rocotto, rød og hvid og Belville. Det var en højtidelig stund, når folk købte en flaske vin.

Kogrimer og reb var til salg. Og søm og skruer i alle størrelser.

Desuden maling og alt hertil. Malingen stod i en speciel reol. Ligeså, når der om foråret kom frø fra Dæhnfeldt Frø.

I kontoret stod et lille skab med alt til syning samt plaster og andre småting. I kontoret var også hylder med diverse krydderier.

I nogle år solgte far også traktorbenzin. Beholderen var gravet ned for enden af pakhuset.

Omkring 1960 købte far en vaskemaskine med håndvrider. Genboen, Æ Post, lavede en vogn til den, så den kunne spændes bagefter en cykel. Og der var hurtig gang i udlejningen.

Det kostede 5 kr. for en halv dag og 10 for en hel, og Torsten, der var chauffør fik 50 øre pr. kørsel.

Telefonen var et vigtigt redskab. Vi havde Brund nr. 18.

Telefonen hang på væggen i kontoret. Sene-
re med drejeskive og trykknapper.

Folk ringede og bestilte varer.

Landmændene ringede også én gang om ugen og angav hvor mange grise, de ville levere til slagtning på Thisted Slagteri. Aftenen før grisene skulle hentes, ringede Valdemar Knudsen fra Hunstrup til far og fik tallene.

Af og til var der telefon til naboer, der ikke selv havde telefon. Så blev jeg sendt af sted med bud. De kom også og ringede fra vores telefon. Én gang skulle jeg aflevere besked til Arenth Kloster for at meddele, at hans mor var død. Selv om hun var en gammel kone, var det alligevel ikke så rart som en stor skolepige at skulle overlevere den besked.

Far

Far, der i både omtale og tiltale hed TOFT, blev ikke uvenner med nogle. Han var fåmælt og holdt med folk, hvad end de sagde. Sådan husker jeg det i hvert fald. Ellers kommenterede han blot med en kort brummelyd.

Kom der en kunde og sagde, at det da så ud til regnvejrs, sagde min far »joh«. Kom der en anden lidt efter og syntes, vejret så ud til sol, sagde far: »Joh«. På den måde var han en god forretningsmand. Men han var lidt af et rodehoved. Når han ikke kunne finde en ting, satte han en nynnen ind eller en lille fløjten.

Om søndagen eller efter arbejdstid skulle der vejes sukker af i 1 og 2 kg's poser. Det var jeg ofte med til. Der var to måder at lukke poser på, og far var perfekt til dem begge. Tunge poser blev lukket på én måde, og lette på en anden. Nogle gange måtte far lige lukke mine poser på ny. Han gjorde det bare uden et ord, og jeg følte det aldrig som kritik. Heller ikke når han lige tjekkede min sammentælling af en regning til en kunde. Diskret og tillidsfuldt.

Da vi fik bil, kørte far ofte ud med varer, når der var behov for det. Det var især tunge sække.

Ca. en søndag om måneden blev brugt på regnskaber. Hele stuebordet eller køkkenbordet var fyldt med regnskabsbøger og papirer. Og alt blev jo lavet i hånden. Det var ikke noget far var glad for, og han kom da også bagud nogle gange. Men 100% i orden var det, når det endelig blev lavet.

Far syntes, der var for meget administration og kontrol.

Alle regnskaber fra 1943 til 1983 er bevarede og befinder sig i dag på Lokalhistorisk Arkiv.

Far blev født i Arup i 1915 (nu Arupvej 24).

Han stod i købmandslære hos en købmand i Snedsted og i Brugsen i Vesløs.

Far havde aldrig ferie. Hans ferie var at komme til den årlige generalforsamling hos P. P. Hedegaard i Aalborg. Det var årets fridag for ham. Han tog rutebilen tidlig morgen og kom hjem sent aften.

En gang var han med sin svoger, Christian Søe Lynge, i København og en anden gang med ham på en éndagstur til Sverige.

Når der var stille i butikken, og tid til en snak med en enkelt kunde, trak far den øverste skuffe lidt ud i disken og satte sin ene fod på den. Han lænede sig så mod bagdisken. Der var tid til en cigaret (Broadway først og senere Cecil), eller en pibe tobak eller han stod blot og trillede tommelfingre. Kunden stod lænet mod disken eller sad på en æggekasse.

Efter arbejdstid tog far ofte på andejagt. Med geværet på ryggen og Rap, jagthunden, med til at trække cyklen og til at hente eventuelt bytte. Mest var det på en mark tæt ved eller »ue på Møsk« nær Bromølle i Skovsted. Senere slog han sig på ålefangst i Hou.

Måske sad han blot om aftenen og læste dagens aviser (Thisted Amts Tidende og Jyllands Posten), eller lå på sofaen med sine tipssedler eller hørte radioavis.

Far blev tilkendt pension på et tidspunkt, hvilket betød, at der kom et fast beløb ind på kontoen hver måned. Det var kærkomment i en tid, hvor de små butikkers overlevelse blev sværere. Den dag kendelsen kom, købte far to messingolielamper hos Statoil – en til mor og en til mig.

Købmand Ingvar Peder Toft travlt beskæftiget med at fylde hylderne op.

Mor

Kom som husbestyrerinde hos far. Det var i oktober 1943.

Hun var fraskilt og havde Torsten på 4 år. Far og mor blev senere gift og Bjarne og jeg kom til.

Mor deltog ikke meget i butikkens daglige drift. Hun sørgede til gengæld for alt indenfor, og selv om hun ikke var så synlig, var hun på mange måder indirekte med i at få det hele til at køre.

Når far og mor sad og fik en kop kaffe i køkkenet, snakkede de ofte om butikken. Jeg husker, da de snakkede om at begynde at sælge vakuumpakket kaffe, som Spangbergs kaffe lancerede. Mon folk ville købe det? Og da far ville begynde at sælge mælk i begyndelsen af

70'erne, var mor meget skeptisk overfor, om det ville kunne gå i det lille landbrugssamfund. Men landmændene var jo i gang med at sælge deres køer på opfordring fra EF. Så måske.

Far overtog en mælkekøler fra sin fætter købmand Toft på Hundborgvej i Thisted.

Men så kom der andre ting til. Der var krav om, at der skulle være håndvask i selve butikken. Desuden kom der nu af og til uanmeldt besøg fra Levnedsmiddelkontrollen. Det syntes far var noget pjat, og jeg husker da heller ikke andet, end at forholdene altid blev godkendte.

Mors store interesse var haven. (I »3 halvleg«, klubblad for Hillerslev Idrætsforening, nr. 1, 1993 er der en artikel om haven

skrevet af Svend Sørensen: »Spændende have i Kjelstrup«).

Mor var fra Næstrupgård (nu Skråvej 3, Næstrup). Som ung var hun i gartnerlære, men opgav det til fordel for at blive husbestyrerinde hos en moster, der var læge på Færøerne.

I 1964 begyndte min mor en uddannelse som sygehjælper, og fik efter endt uddannelse arbejde som tilkaldevikar på Thisted Sygehus. Nu blev der råd til nye hylder i butikken og der blev lagt linoleum over de gamle gulvbrædder.

Kunderne

Der var dem, der handlede hos far, og dem der handlede i Brugsen i Hillerslev. Genboerne Anna og Johannes Larsen, Æ Post's (Johannes var post), handlede hos far. Når Anna Post købte kaffe, hørte der det lille ritual med, at far, når han havde vejjet de 125 gram eller 250 gram kaffebønner af, så stillede han kaffedåsen på disken, og Anna tog en enkel bønne, som hun nød at tygge på.

Pi Murer, der rigtig hed Peder Pedersen, havde altid en lille rund kurv med. Der skulle håndelag til at få varerne lagt i kurven, så alt kunne være der. Pi Murer havde altid god tid og ville gerne snakke lidt. Men så sluttede han altid med et: »Jah så fo æ val hjem å sik te'e« samtidig med, at han tørrede en lille dråbe væk fra næsen.

Til jul et år syntes Pi Murer, at appelsinerne var for dyre. Efter en del overvejelser besluttede han ingen at købe. Han skulle ellers bare have to – en til sig selv og en til sin søster Signe, som han boede sammen med i huset (nu Kilsgårdvej 9). Han gik hjem. Jeg blev senere på dagen sendt ned til dem med det, der ikke kunne være i kurven. Og her lærte jeg noget om livet, idet far diskret og uden ord pakkede to appelsiner ned i pakken til dem. Noget der aldrig senere blev nævnt af nogen af parterne.

Bager og slagter og fiskehandler kom til alle husstande én gang om ugen. Far købte især rugbrød til at sælge i butikken. En dag kom Pi Murer for at købe et rugbrød og han spurgte: »No æ'en wal et fo nyk? Fo så æ'en et te å skie.«

Nogle betalte kontant. Andre fik skrevet i en tyk lang bog (er nu på Lokalthistorisk Arkiv), og andre igen havde kontrabøger, som blev opgjort til den første i måneden. Det udløste en pose bolcher. Den 31. december var der altid flere i butikken, der skulle betale, og far var sjældent færdig før ved 17-18-tiden.

En kunde havde været hjemme og gennemgået hele regnskabet og kom tilbage til far og sagde: »An Saldo, som do skryver, det hå æ godt nok aldri fot!«

Det hændte, at en kunde måtte på veksel for at få sine regninger betalt. Noget, der tydeligvis var svært for far at bede om.

En anden ting, far havde det lidt svært med, var, når et par kunder kom hen på eftermiddagen, måske på vej hjem fra markarbejde, og ville drikke en øl sammen i butikken. De måtte gå ned i »Mellemrummet«. Så stod de der, og fik sig en øl. Men et stort problem husker jeg nu aldrig, det var.

For få år siden standsede en bil i krydset. De ville spørge om noget og jeg gik hen til dem. Samtalen med mig lød i retning af:

»Min kone og jeg hedder Kjelstrup til efternavn. Nu er vi pensionister, og er kommet for at se, hvor jeg ved mit navn stammer fra. Vi så et skilt på hovedvejen, hvor der stod: »Kjelstrup 3 km«. Så kørte vi ned ad vejen, men pludselig var vi i Skovsted. Derfra kørte vi igen mod hovedvejen, hvor et nyt skilt mødte os: »Kjelstrup 1 km«. Og nu er vi her. Kan DU ikke sige os, hvor ligger byen?«

De havde ventet at komme til en noget større samling huse, som i det mindste kunne kaldes en landsby. Jeg grinede og sagde: »I er lige midt i centrum af byen. Det er her, det sker! Eller rettere: Det var her, det skete, da jeg var barn. For her lige i krydset mødtes de unge hver fredag aften. Og bykernen er købmandsbutikken og genboens, Æ Post's, hus. Resten er spredte huse og gårde rundt omkring.« De blev noget overraskede!

Huset blev sat til salg, og her i foråret 2013 overgik huset så på andre hænder. Igen er der liv i den gamle købmandsbutik i centrum af Kjelstrup.

Dagliglivet under krigen

– set med en 5-10 års piges øjne

Af Lissi Ringgaard, Toftevej 3, 8600 Silkeborg

Jeg er opvokset under krigen, og det har givet mig en ballast, som de yngre læsere sikkert ikke kan forstå bl.a. nøjsomhed, da man jo ikke bare kunne gå hen og købe nyt samt fuld udnyttelse af fødevarer, der jo var rationeret, og jeg til trods for min unge alder så, hvor meget min mor fik ud af lidt. Derfor synes mine børn, der jo er opvokset i et overflodssamfund, at det er helt utroligt, hvad jeg redder fra skraldespanden – bl.a. rester fra det nyligt afsluttede festmåltid.

Jeg vil berette om »Dagliglivet under krigen« – set med en 5-10 års piges øjne, som jeg har skrevet i mine barndomserindringer.

Et par enkelte episoder vil jeg dog starte med, hvor jeg har været tæt på værnemagten, der jo skulle passe på os – et indtryk jeg, dog i min lille verden, ikke fik.

Den 9. april 1940, en dystre dag i Danmarks historie, og en dystre dag for en lille 5-års pige, der som sædvanlig skal ned til far i (Luther Nielsens) købmandsbutikken med formiddagskaffen. Vi er flyttet til Vestervig, og den

dag er stilheden i de fredelige gader i den lille provinsby brudt.

Store tyske militærvogne blokerer hele gaden, også foran forretningen holder de, og mænd i uniform råber mærkelige ord. Ord som jeg slet ikke forstår! Skræmt fra vid og sans løber jeg så tudende hjem til mor der, nok har hørt om invasionen, men ikke opdaget, at det har haft konsekvenser for vores lille by, tror at det nok blot er nogle af mine nykker, da jeg var ret bange for alt nyt, sender mig af sted igen. Da jeg kommer hjem anden gang, går mor endelig med hen til hjørnet, hvor hun kan se ned ad Klostervej, og da hun ser, at der er en grund til min skræk, går hun selvfølgelig med mig hele vejen. Det er rart at mærke mors hånd i min, når verden sådan helt går af lave.

Selv om vi nok er blevet skånet for de helt store begivenheder i denne del af landet – med et nutidsord som Udkantsdanmark – så var beliggenheden dog sådan, at byen var noget af en »gennemgangslejr« til Vesterhavet ved Agger.

Familiehygge en varm sommerdag i Hunstrup trods de mørke tider. Jeg sidder på skødet af min onkel kreaturhandler (senere eksportsforeningsdirektør) Niels Svendsen. De øvrige er fætre, kusiner med forældre.

Da tyskerne beslaglagde flere offentlige bygninger bl.a. Hotel Vestervig kom vi dog på nærmeste hold af tyskerne, da vi boede lige overfor.

Fra stuevinduet kunne vi se, at tyskerne heller ikke var gode ved deres egne folk. Mange gange så jeg, hvordan de koporligt afstraffede en soldat, hvis han ikke ville makke ret, og jeg har også ofte vinket til en ung mand, der havde fået stuearrest, og som sad ved vinduet på den anden side af gaden og kedede sig. Jeg syntes, det var synd for dem. Jeg forstod jo ikke helt, hvad det var der skete, men ud fra de voksnes snak, var vi børn godt klar over, at det var tyskernes skyld, at vi måtte sidde for nedrullede gardiner af sort papir, og at der var kommet nogle begrænsninger i den måde vi levede på, men havde dem, det kunne jeg ikke.

Min mor havde nok en anden opfattelse af dem, men også hun lærte, at ikke alle, der var i uniform, var krigsgale. Haven vendte ud mod

gaden. Her stod jeg en dag, som så ofte før, og kiggede ud. En ung tysk soldat kom hen til mig, og løftede mig op på armen. Mor, som havde set, hvad der foregik kom rasende farende, men hun faldt hurtigt ned igen, da hun opdagede, at manden græd. Han forklarede på sit gebrokne dansk, at jeg mindede ham om hans egen lille pige derhjemme i Tyskland, som han nu måtte undvære.

En anden oplevelse prentede sig dybt i mit sind. På dette tidspunkt har jeg nok været 8-9 år og forstod nok bedre, at det ikke blot var for at beskytte civilbefolkningen, at tyskerne var kommet.

Min storebror havde et fritidsjob med udbringning af pakker fra rutebilen. Den sidste rutebil kom kort før spærretidens begyndelse kl. 19, derfor skulle det tit gå hurtigt med udbringningen. Således også den 23. december et år. Der var mange julepakker. Kort før kl. 19

manglede vi kun én pakke, den skulle bringes ud til et ensomt beliggende hus i udkanten af byen – Ussings hus.

Vi var meget i tvivl om, hvorvidt vi skulle begive os af sted, og måske overtræde bestemmelserne, men på den anden side set, min bror fik jo sin løn for at gå med pakkerne. Vi blev så enige om, at vi skulle følges ad derud. Undervejs skulle vi passere Teknisk Skole, hvor

tyskerne var indkvarteret. Da vi kom hertil, blev vi holdt an med et »Halt!«. De spurgte os, hvad der var i pakken. Det kunne vi af gode grunde ikke fortælle dem. I det hele taget kneb det med forståelsen. Jeg var ikke begyndt at lære tysk i skolen, og min bror mestrede det med sine 12-13 år kun til husbehov. Efter nogen parlamentaren frem og tilbage, blev vi fulgt på vej af vagtsoldaterne, og da jeg kiggede over

Udflugt med familien til Hanstholm efter krigen, da der var »Åben bunker-dag« i den store førerbunker. Fra venstre: Jeg står ved siden af min onkel Niels Svendsen herefter min mor: Alma Starch Lauritsen og min faster Kathrine Svendsen. Sidste person er ukendt.

skulderen kunne jeg se, at de havde deres geværer rettet mod vores rygge, og på geværet var der bajonetter. Jeg blev skrækslagen og græd. Det samme gentog sig, da vi kom tilbage igen, og vi blev fulgt helt hjem, velsagtens for at kontrollere hvor vi boede.

Det var to forsagte børn far og mor fik hjem den aften, og siden fik vi besked om aldrig at færdes ude omkring spærretiden. Far og mor var ikke i tvivl om, at tyskerne mistænkte os for at udbringe illegale blade. Den slags blev børn ofte brugt til under krigen.

Kaffe var, som så meget andet, en mangelvare, men i mangel af noget bedre kunne korn brændes. Det fandt min venindes mor også ud af, så Grethe og jeg har mange gange kravlet på vore knæ i kornmarken for at samle aks, når bønderne var færdig med høsten. Så kunne vi passende synge den gamle høstvis:

*»Rev I marken let,
det er gammel ret,
fuglen og den fattige skal også være mæt«*

Jeg kan huske jeg syntes det var sjovt, og jeg følte, at jeg havde været med til at gøre nytte i en trang tid, og en masse sol og frisk luft fik vi da.

Meget andet var rationeret, såsom f.eks. sukker, smør og margarine, og jeg kan huske at vi fik »Ramona« på brødet, en slags smørrepålæg, der blev smurt direkte på brødet, så gjorde det det ud for såvel smør som pålæg.

En lille situationsbeskrivelse:

Man ligger i sin seng, kan ikke se ud af vinduet for de kedelige sorte rullegardiner. Hov! hvad er nu det? Der lyder larm. Flyvemaskiner igen! Efterhånden velkendte. I de sidste dage har vi været i kælderen flere gange. Nede ved saltkarret og spindelvævet i den mørke kælder, hvor der slet ikke er rart. Jeg bliver bange, ryster over hele kroppen, og rystelserne forplanter sig ud i både arme og ben, alt går levende på mig. Jeg skriger. Mor kommer ind, tager mig på armen. Har jeg nu drømt igen? Jeg putter mig ind i hendes beskyttende favn. Efterhånden bliver jeg rolig. Mor og far har forbudt

mig at høre radio, de har talt med lægen, og han har sagt, at jeg ikke har godt af det, så jeg bliver altid jaget ud af stuen, når de skal høre, hvad der er sket i dagens løb. En nat kan jeg huske, at jeg var helt ude af flippen, jeg havde hørt i radioen, at nogle tyske befalingsmænd skulle henrettes, fordi de ikke havde tjent deres land på en måde, som Hitler mente var den rigtige. Jeg havde hørt, at det skulle ske kl. tre om natten og havde sovet, men vågnede og kiggede på vækkeuret, der var fem minutter i tre. Nu skete det altså snart. Mon de mænd havde små piger ligesom mig? Hvis de havde det så mistede pigerne nu deres far. Kunne jeg også risikere at miste min far, hvis ikke han ville som Hitler ville?

Åh, nu kommer den modbydelige rysten igen, jeg kan slet ikke styre mine bevægelser, jeg skriger, kommer mor da ikke snart, og fortæller mig at det er noget jeg har drømt! – men det er det jo ikke jeg hørte det jo selv i radioen i går!

Overflyvningerne blev jo efterhånden hverdagskost, og i min lille verden forandrede det ikke tilværelsen så meget, bortset fra den uhyggefølelse der sneg sig ind i hjemmet hver gang vi måtte i kælderen. Kun en enkelt gang har jeg været i »brændpunktet«, i nærheden af mere uhyggelige ting. Jeg var på ferie hos min faster og onkel i Hunstrup, beliggende i luftlinje ikke langt fra Hanstholm, hvor tyskerne havde bygget bunkere – store fæstningsværker af beton, og hvor der var livlig krigsaktivitet.

Det var en mørk efterårsaften. Min onkel og faster, som jeg besøgte, drev landbrug, og i en tom grisesti havde de indrettet deres beskyttelsesrum, da stalden lå under jord-niveau. Forsynet med tæpper, saftvand og velsagtens også kaffekanden samt et spil kort tilbragte vi flere timer hernede. Alt imens vi kunne høre de tunge, sorte fugle flyve forbi og der lød dumpe drøn, sad vor lille familie og spillede femhundrede for at fordrive ventetiden. På et tidspunkt blev der stille, og min onkel og jeg listede op for at kigge, men pludselig tog det fat igen. Drøn på drøn flængede natens stilhed, atmosfæren var tung, og når vi kiggede over mod Hanstholm, så vi det ene

Lissi Ringgaard på højene mindes tiden i barndommens by – Vestervig.

lysskær efter det andet, et sandt inferno af ild og magtbegær.

Det billede, der den aften prentede sig i min hjerne, har jeg aldrig glemt, det viste mig, hvor frygtelig krig er, talte til mig om had mellem mennesker. Fem minutter før havde jeg egentlig følt mig vel tilmode i det interimistiske beskyttelsesrum, vi havde jo haft det ret hyggelig, men det, jeg lige havde været vidne til, ildkampen, det rystede mig! Jeg har, indtil jeg skrev dette i mine erindringer, troet, at det

var et bombardement, men erfaret at et sådan aldrig har fundet sted i Hanstholm. Var det søgelyset fra land? Men hvorfra kom så drønene? Måske var det den store kanon, der prøvede at nedskyde engelske fly?

Kan læserne måske hjælpe mig med et svar?

Jeg forstod nu lidt bedre de voksnes had mod tyskerne – det var grusomt, det tyskerne gjorde mod os, og der gik et skår af min tillidsfuldhed den dag.

Tog beskudt mellem Hunstrup og Østerild

Sigrid Kloster, Algade 36, Fjerritslev, har sendt uddrag af erindringer, skrevet af hendes far, Severin Nielsen, Kærup Holme, Frøstrup.

Det var 9. april. Ved 6-7 tiden viste de første flyvere sig. Danmark var blevet overrumplet af tusinder veludrustede og svært bevæbnede tyske tropper. Der blev beordret mørklægning, og alle hastede med at få mørklægningsgardiner.

Beskyttelsesrum blev indrettet til beskyttelse mod bombeangreb.

Den 14. februar 1941 blev der kastet to bomber i Limfjorden ved Thisted. De faldt på isen, som var svær. Huse over hele Thisted rystede. I april 1941 faldt der bomber på banelinjen ved Snedsted.

Ved Dragsbæk opførte tyskerne et sygehus og en officerbolig, som blev til Strandhotellet. Ind i skrænten indrettedes ammunitionssrum og beskyttelsesrum til de mange soldater. Der blev også lavet geværreder og opstillet anti-luftskyts. Længere mod vest blev bygget en stor hestestald og mandskabsrum. Mange af disse barakker blev senere brugt som lejr for allierede flygtninge. I 1950 var der ca. 500 barakker. De havde paptag, men blev kamoufleret med rørtag. Og der blev rejst en vindmølle.

I 1941 udførtes de første arbejder til befæstning af Thy's vestkyst fra Agger til Hanstholm, Vigsø og Bulbjerg.

De største befæstningsarbejder blev foretaget ved Hanstholm, bl.a. flere kanonstilliger, hvor der anbragtes tre 38 cm kanoner. Hvert kanonløb vejede 110 tons.

70 lastbiler befragtede mandskab fra Mors og Thy til Hanstholm. Meget store mængder af havgrus til støbning blev hentet i Lildstrand ved Bulbjerg, Klim Strand og Vigsø.

I Hanstholm gik havnearbejdet i stå, og det varede mange år, inden der kunne begyndes på en frisk havn.

Ved Hanstholm anlagdes pejlestationer og lytteposter. Under natlige overflyvninger af engelske fly trådte tyskernes lyskastere og luftskyts i funktion. De engelske flyvere sendte tusinder af sølvstrimler når de var i fare. Vi fandt nogle strimler helt ude på Kærup Holme.

Den 20. oktober 1941 faldt der bomber i Vesløs Vejle nær Vesløs By. Det mentes, at engelske fly var forfulgt og havde smidt bomber for at lette maskinerne.

Severin Nielsen blev født i Bulbjerghus i 1913. Efter at have været på højskole, bosatte han og min mor sig på Kærup Holme som nygifte i 1937. Her fik de otte børn. De tog begge del i bedriften på det lille husmandssted, hvor de opdyrkede jorden, som ikke havde været opdyrket tidligere. Far byggede en ny gård på stedet, både stuehus og stald med lade. I 1963 fik de sølvmedalje for landboflid, som var de samvirkende danske Landboforeningers pris. Far tog aktivt del i lokalsamfundet og var med i skolekommissionen, bestyrelsen for Brugsen, DLG og Mejeriet i Frøstrup. Han har altid skrevet meget, skrev dagbog og skrev om forskellige begivenheder. Severin Nielsen døde 1998.

I oktober 1941 faldt en tysk flyver i fjorden ved Fårtoft, Ligeledes 14. december på grund af tåge. Den rev skorstenen af et hus og ramte en flagstang, før den gik i fjorden.

Den 29. august 1943 indførtes militær undtagelsestilstand over hele landet. Mange politifolk førtes til tyske koncentrationslejre. Mange af dem kom ikke tilbage. .

Der var store transporter af materiel, heste og mandskab. Transporterne foregik mest om natten, og der måtte ikke være lys på togene.

Flygtede ud på markerne

Søndag eftermiddag den 29. oktober 1944 beskød to engelske fly et tog mellem Hunstrup og Østerild. Min svoger Carlo, der ville besøge os på Kæret Holme, var med dette tog, Passagerne måtte flygte ud over markerne for ikke at blive ramt. Et par tyske soldater ville skjule sig under vognene, men de blev beordret ud til de øvrige passagerer, hvoraf mange sad

eller stod i pløre til knæene.. Foruden de to tyske soldater var der 70-80 danskere med toget denne søndag den 29. oktober 1944.

Den danske modstand tog til efterhånden som den tyske brutalitet voksede.

Engang på Nors Station holdt en snes køretøjer. Det var tyskere og ungare med nogle spinkle vogne forspændt heste til afhentning af gods til Hanstholm. Lokomotivføreren havde med fløjten en række skingrende fløjt, mens damp og røg hvædede fra maskinen. Hestene skræmtes, og snart var stationspladsen som en myretue af løbske heste og infiltrerede vogne.

En sommerdag hvor engelske flyvere havde været på togt. Engelske flyvere ville gemme sig ved at flyve lavt ved nogle træer. En maskine kom tæt forbi os på Kærup Holme. Den faldt ned i Vust. Vi cyklede der over om aftenen, men der gik tysk vagt, så vi kunne ikke komme nær, men vi så, at der var huller i skroget.

Med børn og bil i Afrika

Axel, Maja, Carina og Ole Larsen har været på rundtur i Sydafrika og de – især Maja – har skrevet en lille dagbog om deres tur.

Da vi sidst besøgte Sydafrika i 2001, var det med Holger Jensen og hans safariselskab som omdrejningspunkt, og også denne gang spiller Holger en central rolle som planlægger af vores rundrejse.

Forskellen er blot 12 år og to børn »i bagagen«. To børn som længe har bedt os vise dem det Sydafrika, hvor vi blev gift, det Afrika som har leveret så mange spændene dyr til vores vægge hjemme i Thisted, og det Afrika der giver os to voksne lys i øjnene når vi fortæller...

Følgende tekst er udpluk fra vores rejse – dagbog, primært skrevet af vores datter Maja på 9 år.

3.-5. december 2012

Det var sjovt at flyve i det store fly, fordi vi skulle sove i det, og fordi der var en slags iPads på hver sæde.

Vi har set mange pingviner og aber, og det var sjovt. Og vi var også nede ved Kap Det Gode Håb, Afrikas sydspids.

I dag har vi været på Taffelbjerget, et bjerg med form som et bord og der var koldt.

Deroppe fra kunne vi se fængsel øen »Robben Island«, hvor frihedskæmperen Nelson Mandela sad i mange år.

7.-10. december

Vi har sluppet af hos en vinbonde i Paarl et par dage, og er nu kommet ud til Knysna ved det Indiske Ocean.

Vi bor hos Janet og George på Bed&Breakfast. De har skildpadde i haven som kæledyr. En af dem er 25 år og en anden 30 år. De har også to hunde, som løber rundt imellem det hele.

I dag har vi været på stranden og leget i sand og vand, og tænkt på dem, der sad derhjemme, og lavede lektier og spiste klubmad og så ud i sneen.

12.-16. december

I dag er vi kørt til Tsitsikamma National Park og været på vildmarks vandring over en hængebro som var 70 m lang. Og vi er allerede ved vores tredje glas Nutella ;-)

Vi har set et træ, der var 1000 år gammelt. Det var 36 m højt. Bagefter var vi på stranden

Carina og Ole Larsen med børnene Maja og Aksel.

med høje bølger i 26 grader. I morgen flyver vi til Johannesburg.

Nu er vi kommet til Johannesburg, og er på vej til Pretoria hvor Holger bor. Han har en swimming pool og tre dejlige hunde. To labradors, Bruno og Thor, og en terrier Spotty.

Holger er fra Thisted og har et safari-selskab. Vi bor på et flot værelse, det hedder Tanganyika suite. Benny, Susanne og deres dreng Nocolaj på 6 år bor her også, og er danskere.

17.-23. december

Nu, hvor de andre børn i Danmark har fået juleferie, mener Maja heller ikke, at hun skal skrive dagbog! For ikke helt at glemme hvad vi har oplevet, hjælper mor lige med et resume:

Vi har været en tur i Pilanesberg National Park, ca. 1,5 times kørsel fra Pretoria. Vi så mange vilde dyr, blandt andet hvide og sorte næsehorn, løver, elefanter, zebraer, gnuer, flodheste og diverse fugle. To gange var vi i Sun

City og bade på en kunstig strand. WAUW – det var fantastisk! I forgårs var vi på hestesafari, det var også en stor oplevelse. Vi gik rundt blandt en løve på fem mdr. og fik lov at holde syv uger gamle løveunger, der fik sutteflaske. I går var vi i Johannesburg Stats teater. Vi så »Jack and the Beanstalk«, det var flot og meget professionelt. I dag har vi pyntet juletræ (kunstigt) hos Holger, og nu ligger vi ved poolen...

24.-28. december

Vi har holdt helt afslappet juleaften i Pretoria i Holgers gæstehus. Juleaften spiste vi ude i haven, og fik sushi til forret, and til hovedret og pandekager med is til dessert!

1. juledag lavede Benny traditionel julefrokost til os med sild og karrysalat og hele »balladen«. Bagefter lå vi ved poolen og slog mave, det tog resten af dagen.

26. december kørte vi op i bjergene ved Tzaneen, her er udsigten og naturen fantastisk. Vi

var omgivet af te-marker, bananpalmer, træer med litchi-frugter og mango. Vi har besøgt verdens største og ældste baobabtræ, ca. 6000 år gammelt og 46 m i omkreds. Det var delvist hult indeni. Vi har også været på besøg på en krokodillefarm, og set nærmest en stald, hvor krokodillerne boede. De blev brugt til kød, og deres skind til tasker, bæltter osv. Kun Ole turde holde en krokodilleunge på to år, den var ca. 45 cm lang. I morgen kører vi videre på eventyr i bjergene. Vi skal se verdens 3. største canyon, og vi skal også besøge en gammel guldgraverby.

29. december - 2. januar 2013

(Her er det Ole, der skriver..)

Så kom vi til Blyde River Canyon. Vi boede på et resort med direkte udsigt til de tre rondaveller, det absolut smukkeste view indtil videre. Vi var på rundtur med forskellige udsigtspunkter til bjerge og vandfald. Vi sluttede af i den gamle guldgraverby; Pilgrims Rest, hvor vi fik velfortjente pandekager med is. Hjemme i resortet sprang vi direkte i poolen, hvor de små sorte piger slet ikke kunne lade Axels lyse hår være i fred.

Turen gik nu videre på meget ujævne grusveje til en lodge, hvor vi skulle på rigtig safari. Allerede på vej ind til lodgen så vi bøfler, og var lige ved at blive torpederet af en flok elefanter. Da vi var blevet vist vores hytte var det tid at gå til frokost. Da vi returnerede havde vi haft indbrud af bavianer (Carina troede selvfølgelig først, at det var Maja og Axel, der havde været på spil...) Minibaren var tomt, de havde smagt på vores malariapiller, spist af håndsæben og løber sikkert rundt endnu i bushen og bøvser sæbebobler.

Vores ranger på safarien var helt fantastisk til, at fortælle om dyrene. Vi lærte bl.a. at elefanten vifter med ørene for at køle blodet (op til fem grader), inden det løber ind i hjernen. Han var også helt fantastisk til at finde dyrene, og vi så alle Big Five.

Vi er nu kørt videre til Swaziland, som er et lille kongedømme, hvor kongen har mere end 20 koner. Vi bor på Forester Arms Hotel, langt ude i skoven.

8. januar

(Her skriver Maja igen)

Vi er i St. Lucia, og vi har badet på stranden

Der blev også tid til storvildsjagt.

Så langt nåede familien Larsen rundt på deres rejse gennem Sydafrika.

hver dag. Det er det Indiske Ocean. Sandet er mega-varmt og bølgerne vilde og høje. Far bliver sur af varmen.

9.-10. januar

Vi er i Zulu-landsbyen. Der, hvor vi parkerede, blev vi hentet af en firhjulstrækker, som skulle køre os ned til Zulu-landsbyen. Om aftenen skulle vi se på zulu-dans. Hytterne var der kun stråtag på. Mig og mor prøvede at danse Zulu-dans.

18. januar

Jeg har brugt den sidste uges tid på, at blive rigtig god til at svømme brystsvømning, crawl og dykke. Nu er vi på vandretur i Drakensbjergene, Sydafrikas højeste bjerge. Jeg har glemt at fortælle jer at der er 10 officielle sprog i Sydafrika, bl.a. engelsk, afrikaans og zulu.

25. januar

Kære klasse, nu er det sidste gang, jeg skriver til jer. Vi ses næste fredag. Hernede lærer vi også noget. Vi har været med til at »brække«

og skære de dyr ud, som far har skudt ved Limpopo-floden. En Oryx, en Waterbok og en Zebra. Mor siger, det er ligesom en biologitime. Vi har set mange egern, de har en stor og pjusket hale om sommeren, som de bruger til parasol.

28. januar

I dag har vi været i Soweto (Southwestern – township) Vi blev kørt rundt i området i en mini-bus. Der var rige huse og et slum kvarter. Vi var også henne og besøge en lille skole. Børnene ville gerne røre ved vores lyse hår, og vi ville gerne røre ved deres hår. Børnene var glade og havde det sjovt.

29. januar

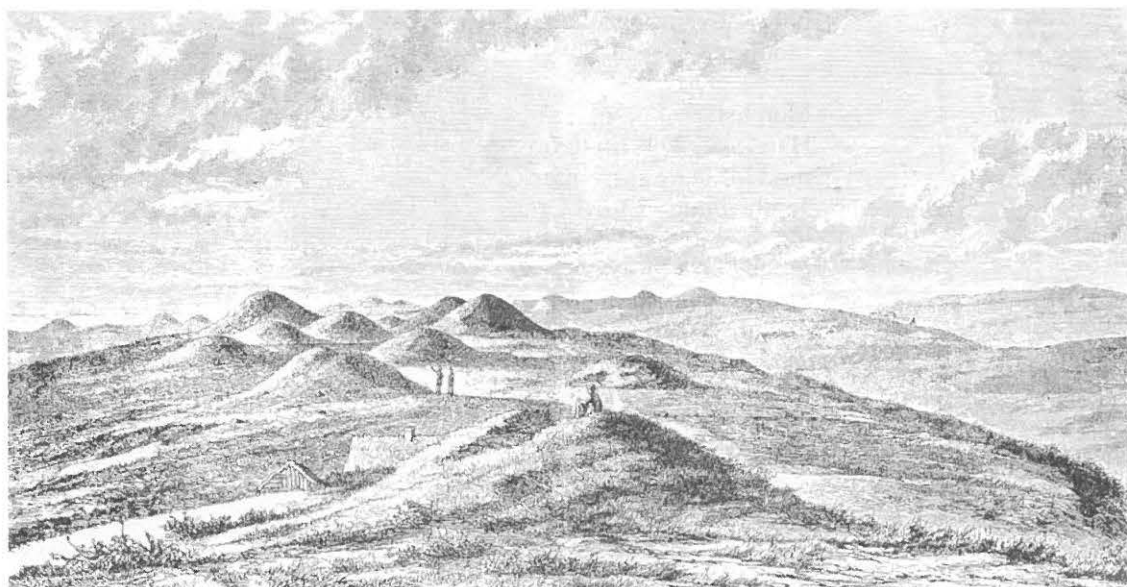
I dag var vi ude og se nogle rigtig gamle huler, hvor der er fundet nogle af verdens ældste menneske-fossiler; »mrs. Ples« og »lille fod«. Hulerne ligger lidt udenfor Johannesburg, og kaldes for menneskehedens vugge. I aften går flyet hjem til Danmark.

Sanktjøgensbjergssang

Forfatteren Søren Sørensen, Vedbæk, som tidligere har sendt bidrag til Jul i Thy, bl.a. erindringer fra Thisted, skriver:

Jeg sad og bladede i gamle manuskripter og fandt en sang jeg skrev for nogle år siden. Den skrev jeg til en historisk tur til Han Herred.

Den kunne nok interessere jeres læsere, tænkte jeg, og melodien kender de fleste.

Sankt Jørgensbjerg (efter gammel tegning af Magnus Petersen). Vist i Historisk Årbog 1941.

Sanktjørgensbjergsang*Melodi: På Sjølund's fagre sletter*

Kong Erik sad på Visborg,
han savnedes i Thy,
og det var alle fris sorg,
at de fik valgt en ny.
Christoffer kendte ingen
i Nørre Jylland, men
hvis man gik ham på klingen,
var han knap bondens ven.

Hvad man nu har, det vidste
de, ikke hvad de fik.
Og tålmod, det kan briste,
de skulle sætte skik
og lov og ret i riget,
så de grev sværd og spyd
og fik en hel del kriget,
til kongen kom fra syd.

Så trak de vogne sammen
til borg på Jørgensbjerg
og trak i brynjehammen.
Så gjalded råbet: værg
jer frihed, jyske knægte,
så klarer I jer nok!
Nu skal vi tappert fægte
mod kongens ridderflok!

Men listig var Christoffer!
Han lokked godtfolk ud
med løfter og med offer:
Tag hjem og gå med Gud.
Ud over Vesløs Vejle
gik dem fra Mors og Thy,
de vendelboer var stejle,
de ville ikke fly.

Noter: kong Erik er Erik af Pommern 1396-1439. Visborg er hovedfæstningen ved Visby på Gotland. Christoffer er Erik af Pommerns søstersøn Christoffer af Bayern 1440-1448. Den nørrejyske bonderejsning fandt sted i foråret 1441, og slaget ved Sankt Jørgensbjerg fandt sted den 8. juni 1441. Remsen om de morsingboer og så de forrædere fra Thy, men ene stod de vendelboer, de ville ikke fly, er almindelig kendt. Thyboerne har deres egen forklaring, der afviger noget fra vendelboerne: morsingboerne er kendt for deres fejhed og vendelboerne for dumstædighed; thyboerne derimod er snilde nok til at vide, hvornår nok er nok.

fra det gamle album

I 1942 var der en storkerede på Det gamle Rådhus ved Store Torv i Thisted. Foto fra Morten Andersen, Grønningen 13, Thisted.

Dette billede blev sidste år sendt fra Ingrid Moulierac i Paris med følgende tekst:

Fra Paris har Ingrid Moulierac sendt et brev med to billeder fra Thisted Realskole. Hun skriver, at hun blandt sin mors billeder har fundet to, som måske har interesse for Jul i Thy, »som jeg altid er meget glad for at modtage,« følger hun til.

Dette billede er fra Thisted Realskoles 25 års jubilæum i 1956. På bagsiden er anført følgende navne: Pretzman, Kamma, Henning, Ragnhild, lærer Skov, Hans Smith, Kami ?, Sigrid Hvid, Ester Poulsen, Marie, Valdemar, Tot, Ida Teu ?, Grete, Niels Vestergaard, Ivar Nielsen.

Poul Nystrup Christensen, Herningvej 64, 6950 Ringkøbing, gør opmærksom på, at hans far, Ejvind Christensen, er på billedet. Han blev kaldt Tot, og står i 2. bageste række og er markeret med en ring. Ejvind Christensen var fra 1954-1980 klitplantør i Nystrup Plantage.

Dette billede blev sidste år sendt fra Ingrid Moulierac i Paris med følgende tekst:

Ingrid Moulierac i Paris har blandt sin mors billeder også fundet dette, der er fra Thisted Realskoles 50 års jubilæum 1981. På bagsiden af billedet er sat et kryds og navnet Grete Busk. Det kan være den lyse pige i højre side. Ud for midten i forreste række er sat et kryds og navnet Ingrid Rask. Så vidt den gamle redaktør af Jul i Thy husker, blev en datter af installatør Busk gift og bosat i Paris. Gamle realskoleelever kan måske hjælpe med flere navne.

Poul Nystrup Christensen, Ringkøbing, gør opmærksom på, at hans far, Ejvind Christensen er med på billedet. Han står ude til venstre og er markeret med en ring.

Birthe Overgaard-Larsen, født Gramstrup, Havelodden 56, 4000 Roskilde, har sendt dette billede og skriver: I Thisted var der i halvtredserne to jazz-orkestre. Det ene hed Harlem Ramblers. Det andet, som jeg ikke husker navnet på, var min bror med i. På billedet er min svoger Jens Peter Petersen, piano, min bror Hans Peter Grastrup, bas, Ib Abildgaard Jacobsen, sax, og Jørgen Sejr, trommer. Da alle rejste fra Thisted for at uddanne sig, solgte min mor klaveret for at få råd til et TV, Ak ja. På billedet ses de omtalte musikere, Dorthé Heide, min søster Dorte, min svoger Niels, min mor, vores hund, Trolde og mig selv. Jeg har i min stue i dag sofaen, lampen og billedet til venstre. Jeg kunne godt tænke mig at høre noget mere om de to jazzorkestre.

Birthe fra Thisted, født Gramstrup, har også sendt dette billede af et fodboldhold. Hun kender kun nogle af dem og skriver: Bageste række nr. 7 tobakshandler Mikkelsen i Vestergade, nr. 8 Bjerregård. Forreste række nr. 2 tømmehandler Nielsen ?, nr. 3 Jens Gramstrup, nr. 6 Christian Gramstrup.

Morten Andersen, Grønningen 13, Thisted har indsendt dette billede af Thisted Bryghus' personale, antageligt fra sommeren 1953. Stående fra venstre: Jens Poulsen, Frostholt, Chr. Kobberød, Klara Jensen, Anders Kobberød, ukendt, Edvard, Oskar Madsen, Klarra Andersen, Peter Hove Overgaard, Svend Thagaard. Siddende fra venstre: Gunhild Vestergaard, Dorteia Sørensen, Johanne Andersen, Stine Klausen.

Villy Kristensen, Lupinvej 24, Thisted, har sendt dette billede af elever i Thisted Borgerskole 2. A, 1952. Bageste række fra venstre: Kjeld, Poul Bach Larsen, Ib Dahl Jensen, Karl Leif Larsson, Kaj Jensen, Niels Rosenberg, Villy Kristensen, Per Steen Jørgensen, Ole Dandernell Jensen, Villy Chr. Laursen, Svend Larsen, lærer Rasmussen. Midterste række: Per, Ruth Christensen, Grethe Jensen, Anni, Tove Jensen, Ulla, ukendt, Niels Schledermann Larsen, Ove Bach. Forreste række: Hans, Bjarne, Birthe Jensen, Else Marie Jensen, Lissi Hasselstrøm, Sonja Jensen, ukendt, Anne Sofie, Henne Wienberg Jensen, Aase Fjeldgaard, Anni Abildgaard Jacobsen.

Dansk Metals Læringleklub, bestyrelsen 1962. Bagest fra venstre: Ejvind Villadsen, Jens Chr. Gregersen og Erik Zohnesen. Forrest fra venstre: Jens Peter Thorhauge (svendenes repræsentant) og Villy Kristensen.

Dette billede er fra Henning Kjeldgaard, Islandsvej 25-4, Thisted, som skriver: Billedet forestiller mine oldeforældre, Marie og Anders Nielsen, Ballerum, sammen med deres 5 børn og deres ægtefæller. Billedet er taget i anledning af, at den yngste datter Agnes og hendes mand, Kr. Nielsen, udvandrede til staten Iowa. De fik en farm og kom aldrig til Danmark igen.

Bageste række fra venstre: nr. 1 Else Marie Villadsen f. Andersen, gift med nr. 2 ? Villadsen, Ræhr. Nr. 3 Kr. Nielsen, nr. 4 Maren Andersen, f. Jensen, gift med nr. 5 Anders Ch. Andersen, Kåstrup. nr. 6 Chr. Stentoft, Skinnerup, nr. 7 Peder Sunesen, Kåstrup, gift med nr. 8 Ane Sunesen, f. Andersen. Forreste række fra venstre nr. 9 Agnes Nielsen, f. Andersen, gift med Kr. Nielsen, nr. 10 Marie Nielsen, Ballerum, gift med nr. 11 Anders Nielsen, Ballerum. nr. 12 Noline Stentoft, f. Andersen, gift med Kr. Stentoft.

Nr. 7 og 8 Ane og Peder Sunesen er mine bedsteforældre.

Dette skolebillede fra Hillerslev 1952 er kommet fra Kristian Holm, Oscar Andersenvej 19, Thisted, med følgende tekst: Bagfra 1. række: Jens Berg, Søren Sårup. Kristian Holm, Kristian Larsen, Jens Kristian Andersen, Aksel Bisgård, Asger Munkholm, Verner Johansen, Henning Pedersen. 2.række: Knud Erik Knudsen, Karl Brogård Christensen, Gert Jensby, Peder Kappelgård Pedersen, Arne Sunesen, Kristian Larsen, Bent Sunesen, Peter Berg, Åge Thorup, Jørgen Elkjær, Svend Åge Thomsen, Poul Andersen. Lærer Viggo Thorup. 3.række: Lærerinde Agnete Gregersen, Herdis Larsen, Hanne Knudsen, Mette Sårup, Dorteia Thousgård, Gerda Andersen, Karen Christensen, Grethe Elkjær, Henny Tousig, Birthe Hansen, Bodil Larsen, Marie Sårup. 4. række: Maren Kjær Andreassen, Else Bisgård, Vera Kristensen, Bodil Brændgård, Gerda Pedersen, Laurine Jensen, Lis Sørensen, Ingrid Christensen, Inger Bisgård, Ingrid Nielsen, Anna Holm, Anne Marie Thorup.

Dette skolebillede er indsendt til arkivet i Vangså. Der fulgte desværre ikke nogle oplysninger med udover at der på billedet stod Anna Jensen bag på billedet. Hvis nogle har nogle yderligere oplysninger, så kontakt endelig Jette Andersen på Vangsaa Arkiv. Mail: jette.vangsaa@paradis.dk

Klitmøller 1942. Redningsmandskab. Set fra venstre: nr. 3. Christian Hausgaard Hede. Hvem kender resten på billedet? Man kan også se billedet på Lokalhistorisk Arkiv for Thisted Kommune, under billeder fra sognene. Billedet er indsendt af Inger Kristine Hausgaard Pedersen, f. Hede. Har du yderligere oplysninger - kontakt Vangsaa Arkiv, mail: jette.vangsaa@paradis.dk

Vildsund Hallen 1964-65. NBK Pige håndbold og Drenge fodbold. Nederst fra venstre: Richard Søe, Gunner Back, Gunner Gade, Hans Jørgen Birk, Anders Andersen, Kr. J. Kristensen, Frits Maertens, Gunner Maertens, Svend Sørensen, Mads Agerholm, Bent Pedersen, Flemming Pedersen, Lars Rask, Linda Oddershede, Inger Jepsen, Else Marie Andersen, Karen Pedersen, Ellen Christensen, Else Andersen, Gerda Pedersen, Hanne Fuglsang, Karen Bodil Andersen, Gunhild Grønkjær, Inger Pedersen, Lis Back, Inger Vigsø, Ellen Pedersen, Emma Langgård, Grethe Jensen, Tage Lauritsen, Teddy Pedersen, Christian Christensen (Stopper), Richart Markussen, Knud Erik Birk, Bjarne F. Jensen, ukendt, Villy Christensen, Villy Jepsen, Poul Brandt, Jørgen Thomsen, Reinhart Back, Mogens Landbo, Verner Sunesen, Niels Markussen, Jens Andersen, Carlo Sekkelund, Anders Sunesen, Kal Knudsgård, Karl Henry Jensen (Kalle Post), Johannes Mortensen, Henning Pedersen, Jesper Oddershede, Folmer Larsen, Knud Erik Pedersen, Jens Back, Georg Vestergård, Erik Larsen, Preben Graugård, Knud Erik Thomsen, Svend Christensen, Henning Lauritsen, Henning Pedersen, Mogens Larsen, Esben Møller. Vognkommandør Nymand. Billede modtaget af Kalle Post, Ræhr. reg. 13.8.2011 på Vangsaa Arkiv.

Til dette jubilæumsbillede fra maskinfabrikken i Sjørring har Svend Dinsen fundet frem til flere navne med hjælp fra 90-årige Poul Bundgaard Andersen (nr. 18). Nr. 6 er Nils Smed. Han stod ved essen, føjer Svend Dinsen til. Nr. 9 er Svend Weje, nr. 2 Holger Andersen, nr. 3 Johannes Christensen, nr. 10 Engelbrecht Christensen, nr. 11 Børge Smærup, nr. 14 Gotfred Smærup., nr. 17 H. C. Hansen. Billedet stod på side 53 i Jul i Thy 2011. Det er fra omkring 1945, da det var N.P. Guld & Søn, der drev virksomheden. Det var da den var overtaget af Svend Jacobsen og Ernst Nielsen i 1946, at den blev kaldt Sjørring Maskinfabrik.

Hans Nielsen, Hundborgvej 62, har sendt dette billede fra Thisted Borgerskole 1953 eller 54, formentlig 4. klasse. Bageste række fra venstre: ? Søndergård Larsen, Frank Nørgaard, Jørgen Hans Jensen, Poul Erik ?, Henry Thomsen, Poul Roer Petersen, Erik Bjerg Poulsen, Peter Sørensen. Miderste række: Arne Åes, Anne Kiær, Lisbeth ?, Else Åes, Britta Dige, Hanne ?, Hans B. Nielsen. Forreste række: Åse Ringgård, Anni Vestergaard, Pia Auby, ? Klausen, Ritta Jensen, lærer fru Mikkelsen, Inge Riis Jensen, Thea Nielsen, Lis Stenstrup og Ellen Margrethe Clausen.

Konfirmander i Vang Kirke 1963: Vang Kirke 21.4.1963. Fru Ruth Bak, Ole Augustinus, Vang, Peder Thinggaard Nielsen, Tvorup, Bent Nielsen, Vangså, Kaj Madsen, Vang, Per Jensen, Dj. Mark, Jens Møller, Vang, Bent Krogsgaard Nielsen, Vangså, Knud Erik Sørensen, Tvorup, Pastor Johannes Holm Bak. Forrest fra venstre: Anna-Marie Thomsen, Dj. Mark, Tina Kristensen, Tove Nystrup Ravn, Tvorup, Inge-Lise Nielsen, Vangså, Kirsten Skårup, Vang, Birthe Pedersen, Vang, Anna Møller Christensen. Vang.

Vang Kirke 21.4.2013. 12 konfirmander mødes i Vang Kirke for at fejre 50-års jubilæum (på dagen) for deres konfirmation 21.4.1963. Bagerst fra venstre: Ole Augustinus, Peder Th. Nielsen, Kaj Madsen, Per Jensen, Bent Krogsgaard Nielsen, Knud E. Sørensen, Svend Bak (søn af daværende præst, Johs. Holm Bak). Foran fra venstre: Tinne Henningsen (Hoxer), Anna -Marie Christiansen (Thomsen), Inge-Lise Kristof-fersen (Nielsen), Tove Nystrup (Ravn), Kirsten Gasberg (Skårup), Anna Møller Meyer (Christensen). Fotograf: Jytte Gellert Krogh.

17 elever fra 9.B årgang 1963 på Thisted Børgerskole, var lørdag den 21. september 2013 samlet for at fejre det var 50 år siden, de havde sidste dag i folkeskolen. Dagen startede kl. 11.00 i Tved hos Pouline og Erland Jensen, der havde lagt hus og have til dagens start, og det blev en dag vi ikke glemmer. Det hele gik som planlagt, og vejrguderne var bestemt på vores side, fortæller Henning Hjorth, der sammen med Erland Jensen, Lennart Tofte Nielsen og Gerth Haaning, havde udarbejdet dagens program, der bl.a. omfattede besøg i Thisted Lilleby, og til sidst festaften med ægtefæller / samlever på Café Baghuset, der sluttede kl. 01.00

Bagerst fra venstre: Lennart Tofte Nielsen, Thisted. Gerth Haaning, Thisted. Aase Østergaard (Holm), Spentrup. Erland Jensen (Pif), Tved. Mette Marie Korsgaard (Bredahl), Nykøbing F. Benny Jensen, Thisted. Jan Dinsen, Tranekær. Wiveca Lange (Ekenstierna), Plön, Tyskland. Jørgen Dahl Andersen, Snedsted. Henning Hjorth, Thisted. Svend Larsen, Holbæk. Forreste række fra venstre: Bodil Hansen (Nystrup Andersen), Otterup. Dorrit Overgaard (Dige) Brøndby Strand. Aase Sørensen (Bach) Thisted. Aase Jensen (Jespersen) Otterup. Lisbeth Svalgaard Henriksen (Svalgaard Jørgensen) Nors. Bente Vibeke Nielsen (Thomsen) Borås, Sverige. Foto: PhotoCare, Thisted.

KFUM-spejderne i Thisted

kan onsdag den 18. december 2013 fejre 50 års jubilæum. Indsendt af Erik A. Lauridsen

KFUM-spejderne ses her på et gruppebillede fra korpslejren ved Holbæk i 1990, hvortil en lille gruppe på 12 i øvrigt var ankommet med spejdernes forholdsvis nyanskaffede båd »Niels Juel«.

Her et billede af KFUM-spejdernes første ejendom på Plantagevej, tidligere restaurant »Sommerlyst« og »Sangernes Hus«, som i øvrigt nedbrændte i 1982, hvorefter et nyt hus opførtes på den anden side af vejen i 1983. Niels Juels Gruppe ejer desuden et hus på Tilstedvej i Tilsted samt en moderne weekend hytte i Hjørdal.

Jul i Thy

Da redaktionen af Jul i Thy 2013 skulle afsluttes, havde jeg på grund af et fald vanskeligt ved at gøre arbejdet færdigt. Heldigvis var vor grafiker gennem mange år, Karin Fredsøe, villig til at hjælpe, så årgang 83 kunne komme ud efter planen. Mange tak.

I mange år har Jette Andersen på Vangså Arkiv – ind imellem slægtsforskning – sørget for billeder. Mange tak

Mange er kommet til min bopæl i Tved med gamle billeder. Nogle gange har jeg været inviteret ud for at hente billeder og fået gode kontakter.

I de sidste år har jeg været i kontakt med mange på internettet. Mange tak for godt samarbejde.

Med ønsket om en god jul

Jørgen Miltersen

Tak for 42 gode år

Som udgivere af »Jul i Thy« gennem 42 år har vi nu ønsket at trække os tilbage, og årgang 83 bliver den sidste, som vi har ansvaret for.

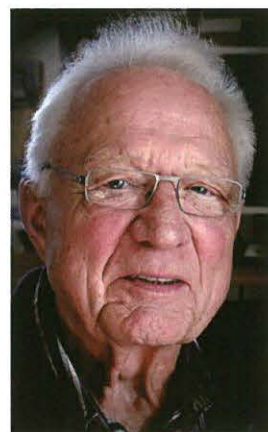
Ved denne lejlighed er der grund til at takke de mange, der gennem årene har bidraget med artikler og billeder til glæde for thyboer rundt om i verden.

Samtidig rettes en tak til vore annoncører gennem årene, som har gjort dette muligt. Og ikke mindst tak til vore mange læsere, som hvert år har købt det lokale julehæfte.

Vi overdrager nu udgiverretten til Museet for Thy og Vester Hanherred, som har de bedste intentioner om at videreføre »Jul i Thy« i de kommende år.

Jørgen Miltersen

Erik A. Lauridsen

Tak for tilliden

Med julenissen ved hånden. Det var titlen på en artikel i det første nummer af Jul i Thy, der blev sendt på gaden i 1931. Artiklen var skrevet af viceskoleinspektør P. L. Hald, der også var museets leder. Hvert eneste år lige siden er Jul i Thy blevet taget i hånden og læst på museet.

I de sidste mange år har julehæftet været udgivet af Erik A. Lauridsen og Jørgen Miltersen,

og sidstnævnte var i mere end tyve år formand for museet. Det er derfor en helt naturlig ting, at museet ser det som en opgave at videreføre Jul i Thy. Det er en opgave vi påtager os med glæde og en pæn portion ydmyghed.

På vegne af Museet for Thy
og Vester Hanherred
Svend Sørensen

Thybo Biler

IVECO

Thisted - Vestervig - Holstebro

www.thybo-biler.dk

Thisted Andelskasse

Tilpas anderledes...

Frederiksgade 6, 7700 Thisted
Tlf. 97 91 04 44 www.thisted-andelskasse.dk

- Så er dine penge i gode hænder

KonditorBager

Konditor Bager
Madsens Bageri
Hovedgaden 48
7752 Snedsted
Tlf. 97 93 40 03

www.konditorbager.dk

Se vores børneside: www.markogmille.dk

Thisted Begravelsesforretning

Elin og Hans Ole Vester

Bisgårdsgade 6, 7700 Thisted

97 92 01 38

NORS AUTO A/S

Automester

v/ Poul Isaksen

Norsvej 75, Nors
7700 Thisted

97 98 18 55

Fax 97 98 10 44

Lager og reservedele..... 97 98 18 55

1-2-3 benzin

www.thisted-bibliotek.dk

CLICK

FOTOGRAFEN THISTED

Storegade 9 • 7700 Thisted
Tlf. 97 92 01 61 • fotografen-thisted.dk

NJ EDB & KONTOR SERVICE

Niels Jensen
Servicekonsulent

Kastanievej 37, 7700 Thisted
Tlf. 97 92 22 55 • Mobil 20 42 22 22
mail@njedb.dk • www.njedb.dk

Skinnerup

Tovner & Sædker

Brdr. Sloth
Bødkervej 20
7700 Thisted

97 92 65 62
Fax.... 97 92 49 01
Ole ... 40 13 65 62
Per.... 20 13 65 62

hl botex

gi' din indretning retning

home

VESTERGADE 25 • 7700 THISTED • TLF. 97 92 24 44

BOOK ET BESØG PÅ 97 92 24 44
GRATIS OG UFORPLIGTENDE

Vestergade 14
7700 Thisted
Telefon 97 92 03 99

Bog&idé

www.bog-ide.dk

Østerbakken 12, 7700 Thisted,
telefon 97 92 29 77

www.kvix.dk • claus@kvix.dk

INDBRUD Hvordan er du sikret?

-indbrud er en ubehagelig oplevelse for alle!

Brdr. W. Hansen har over 20 års erfaring med udførelse af alle former for alarmer, herunder tyverialarmer til både private og erhverv.

Brdr. W. Hansen er godkendt alarminstallør af Forsikring og Pension (Skafor).

Brdr. W. Hansen leverer også kameraovervågning til alle formål.

Jakob Gade Michael Winther Carsten Bo Rasmussen

KONTAKT OS FOR YDERLIGERE INFORMATIONER.

BRDR. W. HANSEN

Vestergade 84 • 7700 Thisted • Tel.: 97922700
TS GRUPPEN.DK viden og kompetence i el-branchen

Have- og vedligehold
Anlægsgartner
Træfældning- og skovarbejde
Rengøring
Pedel- og varmemester
– alt for både private og erhvervsdrivende!

Holmevej 14, Nors · 7700 Thisted
Tlf. 2219 0981 · witdahls@witdahls.dk
www.witdahls.dk

Bliv kunde i Nykredit

Ring i dag og aftal et møde med
en af vore rådgivere, så du kan
høre mere om dine muligheder.

Storegade 8, 7700 Thisted · Tlf 44 55 67 77

Nykredit

bornerups datacenter

Microsoft Dynamics C5 og NAV

Leopardvej 11, 7700 Thisted. Tlf. 9618 7400

Afdelinger i Thisted, Aalborg og Herlev. Besøg os på www.bornerup.dk

MidtVest

REVIKON
Revisionskontoret
Registreret Revisionsinteressentskab
Jernbanegade 18 - 7700 Thisted
Telefon 97 92 08 99 - Fax 97 92 04 11

brillehuset

briller med personlighed

Lokalt kendt – ud over alle grænser...

Tican A/S · Strandvejen 6 · 7700 Thisted · 9919 2300 · www.tican.dk

Serviceture

Stedet hvor du handler
cykler og knallerter

- håndbyggede cykler efter ønske

Østbyens Cykel- & Knallertcenter

v/ Mikael Visti Jørgensen
Østerbakken 62 B, 7700 Thisted, Tlf. 97 92 48 88

Thisted Svane Apotek

Storegade 5 · 7700 Thisted
Telefon 97 92 00 11 · Telefax 97 92 11 88
e-mail: thisted@apotekereren.dk
www.thisted.apotekereren.dk

• LANDBRUG • INDUSTRI • PRIVAT • EDB • ALARM

Elektrikeren THY A/S

Bjørnevej 8, 7700 Thisted

2023 4757 • 9792 5066

www.elektrikeren-thy.dk – e-mail: info@elektrikeren-thy.dk

DØGNVAGT
97 92 50 66
20 23 47 57

*Du får altid
en god steg hos...*

mad med mere

Slagteren på Møllevej

v/ Charles Knudsen og Thomas Kibsgaard
Møllevej 61, 7700 Thisted, Telefon 9792 0732

THY MESTERBYG Aps

Tømrer & Snedker

Ballerumvej 157 · Hillerslev · 7700 Thisted

Tlf. 97 98 15 99

www.thymesterbyg.dk

ELCON
THISTED A/S

v/Aut. el-installatør
Rasmus Jeppesen

Vilhelmsborgvej 21
7700 Thisted

Tlf. 97 92 63 22

www.elcon-thisted.dk

Havnesmeden

Smede- og maskinværksted

v/ Leif Andersen

Tlf. 97 92 17 15

fax 97 92 68 15

havnesmeden@info.dk

www.havnesmeden-thisted.dk

mercoprint
Thy.dk
mercoprintthy.dk

Tryk & Print

Reklamegaver

Profilbeklædning

*Online
bestillingsløsninger*

T O P S®

Juul Sko

Vestergade 20 · Thisted · Tlf. 97 92 05 99
www.tops.dk

**REVISION
LIMFJORD**

TANDLÆGE
lisbeth domgaard
TANDPLEJER
lone lilleøre

Kronborgvej 49
7700 Thisted
Tlf. 9792 4020
kronborgvej@c.dk

Merry
Christmas

- Vi ønsker glædelig jul samt et godt nytår

- ✓ Adventskranse
- ✓ Juledekorationer
- ✓ Kalenderlys
- ✓ Juletræer
- ✓ Julestjerner
- ✓ Kirkegårdsdekorationer

- et besøg værd

Blomstertorvet

Leopardvej 15 7700 Thisted

www.blomstertorvet.dk kontakt@blomstertorvet.dk

96 19 33 33

VESLØS KRO

- her hygger vi

**HAR DU HUSKET
AT BESTILLE TIL FESTEN I
2014?**

**KONFIRMATION
FAMILIEFEST
BRYLLUP
KOBBERBRYLLUP
SØLVBRYLLUP
GULDBRYLLUP
FØDSELS DAG**

"Glædelig jul og godt nytår
fra alle os på Vesløs Kro"

VESLØS STATIONSVEJ 25, 7742 VESLØS

9799 3600
www.vesloeskro.dk

XL BYG. CESTE TRÆ

WWW.CESTE.DK

HURUP	9795 1677
SNEDSTED	9793 4044
NYKØBING	9771 1010
THISTED	9792 3311
LØGSTØR	9867 1800
FJERRITSLEV	9950 5300
BROVST	9823 1344
HUNE	9824 9233
LØKKEN	9899 1033

CESTE TRÆ - NÆRMEST OVERALT MAIL: CESTE@CESTE.DK

TARFISK OG VÆKKELESKAGE

tilde-grafisk

karin fredsøe - allestræde 3 - 7700 thisted - t: 2138 4070 - w: tildegrafisk.dk

Snedsted Turistbusser

v / Knud E. Gregersen
Nordmarksvej 1
7752 Snedsted

97 93 40 57

SUPERSPAR

v / Henrik Poulsen
Vorupørvej 48, Sjørring
7700 Thisted
Tlf. 9797 1034

Cimbria drager omsorg for naturens ressourcer

vi kalder det "GRAIN CARE"

Maskiner og anlæg til behandling af korn og frø

CIMBRIA
Fårtoftvej 22 • 7700 Thisted
Tel. 9617 9000
www.cimbria.com

Beckers

Farve- & Grossistcenter
Industrivej 39 • 7700 Thisted
Tlf. 97 92 22 00 • Mobil: 23 32 53 44
www.colorama.dk

Dagli' Brugsen

Tæt på dig og din hverdag

Refsvej 28 • 7700 Thisted
Tlf. 9619 3320

UDDANNELSER

der bringer dig videre!

euc nordvest
Center for Uddannelse og Erhverv

Se vores hjemmeside eucnordvest.dk hvor du kan finde mere information om alle de spændende uddannelser

restaurant
BRYGGEN

BØFHUS • BRYGGERI • BAR
Sydhavnsvej 9 • 7700 Thisted • Tlf. 9792 3090
www.bryggen.eu

LD Auto ApS

Dragsbækvej 70 • 7700 Thisted
97 92 50 38
www.skoda-thisted.dk

Thisted-Fjerritslev Cementvarefabrik A/S

Stevnsvej 17 • 7700 Thisted • Tlf. 97 92 25 22
salg@tct.dk • www.tct.dk

- Belægninger
- Spalter
- Betonrør/PVC
- Elementer
- Færdigbeton
- L-elementer

NEW HOLLAND
AGRICULTURE

HUNDAHL A/S
Thisted - Skive
96 17 84 00 97 52 22 00

KUHN

MI
INDKØBSRINGEN

Thy-Mors HF & VUC

Thisted

Munkevej 9
7700 Thisted
Tlf. 70 70 12 34

Nykøbing

Limfjordsvej 95
7900 Nykøbing M
Tlf. 70 70 12 34

Syddy

Jernbanegade 21
7760 Hurup
Tlf. 70 70 12 34

vuc@vuctm.dk
www.vuctm.dk

Stedet hvor alle kan handle!

redoffice
KONPAP A/S

www.konpap.dk • T: 96 19 40 00

ntere
eptionsgaver
ative materialer

- lokal og ligetil.....

thisted bibliotek

00 NOV. 2013

Statsaut.
ejendomsmægler
Kristensen

Statsaut.
ejendomsmægler
Peter Nørsgaard

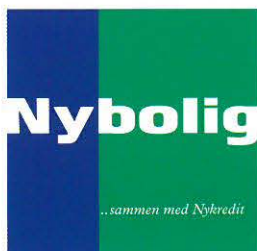
Sagsbehandler
Birgitte O.
Mæng

Sagsbehandler
Marianne
Villadsen

Elev
Camilla
Holm

Thisted Hanstholm

v/ Ejnar K. Jeppesen,
Jens Kjærsgaard og Henrik Kristensen
Statsaut. ejendomsmæglerfirma og valuar

www.nybolig.dk

Boligkonsulent
Alice Busch
Mandø

Sagsbehandler
Marianne
Grøn

Håndværker Torv 7, 7700 Thisted
Bytorvet 38, 7730 Hanstholm

9792 2288

Eurospar er klar med masser af gode tilbud hver dag...

EUROSPAR

LAVPRISSUPERMARKED

SNEDSTED - KOLDBY

Lokalsamling

46.4

Thy

Jul i Thy 2013

Ex.

0 700 864 3

76/80

BM 11/13

ikke til hjemlån

Kr. 85,-

9 788785 131300

ISBN 978-87-85131-30-0